

VYSOKÁ ŠKOLA KREATIVNÍ KOMUNIKACE
Katedra Literární Tvorby

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Kult čarodějnictví a jeho odrazy v moderní
literatuře**

2023

Jitka Pokorná

VYSOKÁ ŠKOLA KREATIVNÍ KOMUNIKACE
Katedra Literární Tvorby
Literární tvorba a komerční psaní v médiích
Tvůrčí psaní

Kult čarodějnictví a jeho odrazy v moderní literatuře

Teoretická část:

Kult čarodějnictví a jeho odrazy v moderní literatuře

Praktická část: Cena za život

Autor: Jitka Pokorná

Vedoucí práce: PhDr. Pavel Šidák, Ph.D.

2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité prameny a literaturu, ze kterých jsem čerpala. Stvrzuji, že všechny odevzdané výtisky mé bakalářské práce se shodují s elektronickou verzí v informačním systému VŠKK a souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely studia a výzkumu.

V Praze dne.....

Podpis autora:

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala doktoru Pavlu Šidákovi za skvělé vedení této bakalářské, velmi cenné rady, trpělivost a ochotu vždy pomoci. Dále bych chtěla poděkovat paní doktorce Markétě Maturové za vyslechnutí všech nesnází a ochotu pomoci každou z nich vyřešit, za pomocnou ruku i slova povzbuzení, která mne velmi motivovala.

Abstrakt

Tato práce se zabývá výzkumem vlivu empirického kultu čarodějnictví na moderní literaturu, jak moc ji ovlivňuje a jaké motivy se shodují či podobají na konkrétně vybraných moderních dílech žánru fantasy, a to v *Harrym Potterovi* (J. K. Rowlingová, 1997, č. 2001), v *Zaklínači* (Andrzej Sapkowski, 1996, č. 2022) a v *Úžasné Zeměploše* (Terry Pratchett, 1983, č. 2007).

Klíčová slova

Čarodějnictví, magie, kult čarodějnictví, škola, Sapkowski, Rowlingová, Pratchett, diskriminace, čarodějnické procesy, motiv

Abstract

This work deals with the research of the influence of the empirical cult of witchcraft on modern literature, how much it influences it and in which motives it is intertwined in specifically selected modern works of the fantasy genre, namely in *Harry Potter* (J.K. Rowling, 1997), in *The Witcher* (Andrzej Sapkowski, 1996) and in *A Discworld novel* (Terry Pratchett, 1983).

Key words

Witchcraft, magic, witch cult, School, Sapkowski, Rowling, Pratchett, discrimination, witch trials, theme

Obsah

Úvod	1
1. Vysvětlení několika pojmů	2
2. Shrnutí vybraných děl	4
2.1 J. K. Rowlingová – <i>Harry Potter a Kámen mudrců</i>	4
2.2 Terry Pratchett – <i>Úžasná Zeměplocha</i>	5
2.3 Andrzej Sapkowski – <i>Zaklínač</i>	5
3. Škola.....	6
3.1 Školství v <i>Harrym Potterovi</i>	6
3.2 Školství v <i>Úžasně Zeměploše</i>	8
3.3 Školství v <i>Zaklínači</i>	9
4. Pohled na čarodějnictví v empirickém světě	10
4.1 Pohled na čarodějnictví v <i>Harrym Potterovi</i>	11
4.2 Pohled na čarodějnictví na <i>Úžasně Zeměploše</i>	12
4.3 Pohled na čarodějnictví v <i>Zaklínači</i>	12
5. Vzhled čarodějnic a čarodějů.....	13
5.1 Představa o čarodějích J.K. Rowlingové	13
5.2 Představa o čarodějích Terryho Pratchetta	14
5.3 Představa Andrzeje Sapkowskiho	15
6. Genderové a rasové rozdíly	15
6.1 Diskriminace na základě rasy	16
6.2 Diskriminace na základě pohlaví.....	17
6.3 Diskriminace na základě původu či bohatství	17
Závěr.....	18
Seznam literatury	19
Praktická část.....	20
Cena za život.....	20

Úvod

Čarodějnictví nás v různých podobách provází už od dávných věků, ať už v podobě různých šamanů, vědem, léčitelek či čarodějnic v pravém slova smyslu. Tento fenomén je plný rozporů, křivd a nedorozumění, zároveň v něm ale lze najít i plno úžas či strach vzbuzujících věcí, více či méně uvěřitelných historek, a hlavně spoustu projevů magické síly. A je jen na nás, jestli jim věříme, či nikoliv.

Zároveň tento fenomén značně ovlivnil literaturu a na toto téma lze najít nespočet titulů ať už založených na reálných situacích, nebo kompletně smyšlených. Jak velký vliv toto téma má, si ukážeme v této práci na třech vybraných moderních dílech žánru fantasy, a to konkrétně na *Harrym Potterovi* (J. K. Rowlingová, 1997, č. 2001), v *Zaklínači* (Andrzej Sapkowski, 1996, č. 2022) a v *Úžasné Zeměploše* (Terry Pratchett, 1983, č. 2007). Ve všech třech dílech se téma čarodějnictví vyskytuje, pokaždé však v rozdílné podobě. Já jsem se ve své práci snažila najít společné motivy a srovnat je mezi sebou, určit, v čem se liší a v se liší a jak moc vycházejí z kultu čarodějnictví nám známého světa, pokud vůbec. Tato díla jsem i krátce popsal.

Tato tři díla jsem vybrala z několika důvodů. Jeden z nich je ten, že jde u všech o rozsáhlejší vícedílné příběhy, které se staly kultovními a zná je téměř každý, i díky tomu, že všechna byla i filmově či seriálově zpracována, tudíž oslovují mnohem větší počet lidí, nejen čtenáře, tedy není potřeba rozsáhle vysvětlovat děj jednotlivých děl.

Dalším důvodem výběru těchto konkrétních příběhů je, že je v nich magie značně důležitým tematickým prvkem (magie v daných dílech pokaždé funguje na jiném principu); přitom samotná přítomnost motivu magie umožňuje srovnat fikční magii s magií, která se vyskytovala v reálném (empirickém) světě... A posledním důvodem je to, že se všechna dají nějakým způsobem rozsáhle propojit s kultem čarodějnictví a lze v nich nalézt spoustu společných motivů.

V první části své práce jsem vysvětlila několik pojmů důležitých ke správnému pochopení kultu čarodějnictví, aby byly následně v textu chápány ve správném kontextu, jelikož na některé lze nahlížet značně rozdílnými způsoby.

Kult čarodějnictví si mnoho lidí spojuje převážně s čarodějnickými procesy, nabízí toho však mnohem víc. V této práci jsem se snažila poukázat na to, co nám čarodějnictví přináší ještě dnes, proč byly procesy s čarodějnicemi tak absurdní a jak moc lidé obvinění z čarodějnictví trpěli oproti „obyčejným“ kacířům. Na jednotlivých dílech jsem tedy ukázala, jaký vliv na ně tyto procesy měly a proč.

Každý autor má svou vlastní představu o fungování magie, vzhledu či velikosti schopností svých čarodějů. A proto jsem na jednotlivých dílech ukázala, v čem se tyto podoby a motivy prolínají a v čem jsou naopak rozdílné. Také jsem se snažila všude vysvětlit, jak to souvisí s kultem čarodějnictví jako takovým, zdali jsou určité motivy historickým obrazem, či stoprocentní autorskou invencí.

1. Vysvětlení několika pojmů

Magie je „umění dělat změny pomocí vnější a nadpřirozené síly.“¹ Magické umění a víra v něj sahá do dob dávnověku. Magie se stala nedílnou součástí téměř všech náboženských systémů v historii lidstva, my se však zaměříme především na rozvoj té západní.² Magie je sama o sobě morálně indiferentní, ačkoliv se dělí na bílou a černou.³ Jak se dá taková magie využít si ukážeme na konkrétních příkladech v literárních dílech. Magie má několik forem, nejjednodušší je mechanické kouzelnictví, kde se třeba taví voskové figurky nad ohněm, aby zemřel určitý člověk, nebo se kropí pole krví, aby se v příštím roce zajistila úroda, váží se uzly, aby se spoutala větrná magie pro plavbu na moři. Aby se zvýšila účinnost kouzel, pronášejí se zaříkadla.⁴

„Kouzelnictví, ze kterého se vyvinulo čarodějnictví, tvoří převážnou část lidové magie, která se na venkově aplikovala denně a týkala se nejběžnějších skutečností života, jako doживosti krav, léčení nemocí nebo ochrany domácností před bleskem nebo očarováním.“⁶

Dále pak existuje vyšší forma kouzelnictví, která se zabývá vyvoláváním duchů a božstev.⁷

Středověká magie se jako systém ustanovila ve 12. století a zabývali se jí učenci, lékaři a alchymisté. Čarodějnictví bylo zprvu vnímáno jako věc vcelku pozitivní a přínosná, především to nebylo nic neobyčejného v tom slova smyslu, že magie byla běžnou praktikou. První rozpor s církví přišel roku 364, kdy Laodiceaská rada⁸ vydala 36. kánon (norma či pravidlo), v němž se uvádělo, že se kněží nesmí zabývat magií, astrologií a matematikou.⁹ Od 14. st. začala převládat aristotelovská filozofie hlásající, že původ magie musí být buď božský, nebo démonický, neboť přirozená magie neexistuje. „Od 15. st. byli mágové omezováni a zastrahováni, ovšem nikdy do takové míry jako kouzelníci a čarodějové, kteří byli masově popraveni za kacířství.“¹⁰

Kouzelnictví a kouzelníci – tyto pojmy se velmi lehce dají zaměnit za čaroděje a čarodějnictví. V historii se jako kouzelníci opravdu označovali mágové a čarodějové a rozdíl mezi nimi se stírají. Termín kouzelník (z původního francouzského *magicien*) se začal používat během 15. st. a označoval nejen vysoké mágy, ale i moudré ženy a muže, zaříkávače, vyvolávače duchů a čarodějnice.¹¹ „Ve společnosti plní kouzelnictví různé funkce: ochraňuje proti pohromám nebo nepřítelům, napravuje špatné skutky, koná spravedlnost, ovlivňuje prostředí nebo vysvětluje jevy nahánějící hrůzu. Kouzel-

¹ Guileyová, 1989, s. 142.

² Tamtéž, s. 142.

³ Tamtéž, s. 142.

⁴ Tamtéž, s. 142.

⁶ Tamtéž, s. 142.

⁷ Guileyová, 1989, s. 142.

⁸ Koncil regionálních křesťanských synod, při kterém se sešlo přibližně třicet duchovních, jež vydávali dekrety v písemné formě a zabývali se například tím, jak udržovat pořádek mezi duchovními, jak regulovat přístup k pohanům a židům a podobně.

⁹ Guileyová, 1989, s. 142.

¹⁰ Tamtéž, s. 142.

¹¹ Guileyová, 1989, s. 122.

nictví se řadí do nízké magie: není souhrnem idejí jako vysoká magie, ale je mechanická a intuitivní.“¹²

Antropologové rozlišují kouzelnictví od čarodějnictví různými definicemi. Například tvrdí, že kouzelnictví je obvykle nelegitimní a škodlivou magií prováděnou školeným kouzelníkem, zato čarodějnictví ženy, které jsou od narození špatné a činí zlo druhým osobám. Také mají různé znaky jako čarodějnické znaménko či zlý pohled.¹³ Tenhle rozdíl je krásně patrný v díle Terryho Pratchetta, hlavně v *Čaroprávnosti*.

Inkvizice je v podstatě soudní tribunál, který se zaměřuje výlučně na boj s kacířstvím a čarodějnictvím.¹⁴ V roce 1233 pověřil Řehoř IX. nedávno založené žebравé řády, jmenovitě dominikány, úkolem pronásledovat kacíře ve jménu svatého stolce. Prohlubování věroučných odchylek (čarodějnictví) šlo ruku v ruce s centralizací papežské moci. V důsledku toho se rychle rozšířily pravomoce inkvizitorů. Kolem roku 1270 věnuje Suma inkviziční kanceláře¹⁵ celou jednu kapitolu formám a způsobům výslechu věštců a modlářů. Inkvizice se pak začala jevit nebezpečně účinně, jelikož oproti dřívějším žalobám zachovává integritu žalujícího, respektive jeho tajemství, a donašečům tak zajišťuje bezúhonnost. Těm totiž dříve hrozila konfrontace s osobami, na něž donášeli a hrozilo jim to, že budou sami obviněni, pokud se ukáže, že šlo jen o zlý úmysl. Dokonce se mohlo stát, že se se svým protivníkem museli utkat při ordálu (Boží soud).¹⁶ „Podle nové procedury již soudce nečeká, až mu Boží znamení odhalí pravdu: hledá pravdu v doznání, k němuž obviněného nutí mučením. Návrat mučení do běžné soudní praxe přímo souvisí se všeobecným rozšířením inkvizice.“¹⁷ „Bez inkvizice a mučení by se téma čarodějnictví v Evropě nerozvinulo tak, jako tomu bylo od konce středověku. Můžeme dokonce tvrdit, že bez inkvizice a mučení by se „hon na čarodějnice“ s největší pravděpodobností vůbec nerozpoutal.“¹⁸

Na kacíře a na čarodějnice inkvizice nahlížela jinak, jelikož u mučení (tortury) kacířů platilo pravidlo, že v rámci vyslýchání nesmí být porušeno tělo a nesmí téct krev, tudíž se používaly „jen“ důtky, mučení vodou a podobné tělo nedeformující metody. Ovšem pokud byl někdo obviněn z čarodějnictví, přišly na řadu palečnice, španělská bota, drtiče kloubů a podobné nástroje.²⁰ Stejně to pak bylo s verdiktem, za čarodějnictví obviněný byl téměř jistě odsouzen k trestu smrti upálením, zatímco za kacířství byly tresty mnohem mírnější.²¹ K nejvýznamnějším obětem inkvizice pak patřili například Johanka z Arku či Galileo Galilei.²²

Kladivo na čarodějnice (latinsky *Malleus maleficarum*, 1486) se označuje za „osudovou knihu středověku,“ již sepsali dva němečtí dominikány Heinrich Isitoris a Jakob Sprenger roku 1486.²³ Tato kniha má tři díly, první dva se zabývají druhy činností čarodějnic a ten třetí slou-

¹² Tamtéž, s. 123.

¹³ Tamtéž, s. 123.

¹⁴ Guileyová, 1989, s. 102.

¹⁵ Suma inkviziční kanceláře vznikla v okruhu biskupa Benedikta z Marseille.

¹⁶ Le Goff - Schmitt, 2014, s. 84-85.

¹⁷ Le Goff - Schmitt, 2014, s. 85.

¹⁸ Le Goff - Schmitt, 2014, s. 85.

²⁰ Guileyová, 1989, s. 103.

²¹ Tamtéž, s. 103.

²² Tamtéž, s. 103.

²³ Guileyová, 1989, s. 115.

ží inkvizitorům jako metodický návod na to, jak postupovat při přípravě, zahájení a vedení procesu s osobami obviněnými z čarodějnictví.²⁴

Pro *Kladivo* je typický protizenský charakter, který sami autoři zdůrazňují tezí: „Jde o kacířství čarodějnic, nikoliv kouzelníků, ti nemají zvláštní význam. Je proto správnější nazývat toto kacířství nikoliv kacířstvím kouzelníků, ale převážně čarodějnic, aby název byl odvozen od silnějšího. Nechtě je veleben Bůh, který doposud ochránil mužské pokolení od takové poskvrny! Vždyť v mužském pokolení se chtěl pro nás narodit a trpět. Proto nás tak vyzdvihl.“²⁵

Paradoxně se nejslavnější procesy tohoto druhu týkaly právě mužů.²⁶ Ačkoli nikdy nebylo účinnosti zákona, většinu jeho zásad přebrali zákonodárci do trestních kodexů. Celé toto dílo vystihl německý historik z 19. st. K. F. Koppen²⁷ takto: „...co nejdivočejší, nejzvrhlejší obraznost, nejprohnanější jezovitství, nejodpornější sofistika, nejpopštější nelidskost, nejsurovější ukrutnost, nejdravější krvežíznivost se vymyslet může, obsahuje tato kniha. Psal-li Drakon své zákony krví, je *Kladivo* na čarodějnice psáno jedovatou slinou mnicha šíleného zběsilostí náboženskou, lakotností, chlípností a katanskou ukrutností.“²⁸

Kladivo na čarodějnice se rychle šířilo díky dobovému vynálezu knihtisku a díky tomu se dostalo mezi tolik lidí jako „kapesní literatura inkvizitorů“.²⁹

2. Shrnutí vybraných děl

2.1 J. K. Rowlingová – *Harry Potter a Kámen mudrců*

Harry Potter je chlapec, který s dovršením jedenácti let zjistí, že je čaroděj, a nastoupí tak do Školy čar a kouzel v Bradavicích. Tam se učí nejen ovládnout své schopnosti, ale zároveň zažívá mnohá dobrodružství se svými přáteli. Mimo jiné se snaží zachránit Kámen mudrců před hroživým Lordem Voldemortem, což se mu nakonec podaří a svět čar a kouzel tak může ještě chvíli klidně spát.

Harry Potter je heptalogie, jednotlivé díly se jmenují: *Kámen mudrců 1997, Tajemná komnata 1998, Vězeň z Azkabanu 1999, Ohnivý pohár 2000, Fénixův řád 2003, Princ dvojí krve 2005 a Relikvie smrti 2007*. Hlavní postavou tohoto příběhu je Harry Potter, jenž se snaží porazit nejhoršího čaroděje všech dob, a to již zmíněného Lorda Voldemorta. Celý příběh je zasazen do našeho světa, konkrétně do Velké Británie, ale s tím, že jej s námi kouzelníci sdílejí v utajení. Zároveň reflektuje světovou válku (Lord Voldemort značí Adolfa Hitlera) a využívá mnoho motivů z historie našeho empirického světa. Setkáváme se tu s magií, rozmanitými kouzelnými tvory, ale také třeba s přejímkou Tolkienových skřetů, jde tedy o žánr fantasy.

²⁴ Guilejová, 1989, s. 115.

²⁵ Guilejová, 1989, s. 116.

²⁶ Guilejová, 1989, s. 116.

²⁷ Tamtéž, s. 116.

²⁸ Guilejová, 1989, s. 116.

²⁹ Le Goff, Schmitt, 2014, s. 89.

2.2 Terry Pratchett – *Úžasná Zeměplocha*

Zeměplocha je placatá země posazená na zádech čtyř slonů, kteří stojí na krunýři velké želvy A'Tuin, jež pluje vesmírem. A v této zemi se odehrává mnoho rozmanitých příběhů, já se však ve své práci zaměřuji hlavně na *Čaroprávnost*. V této knize sledujeme příběh dívky Eskariny, jež je osmou dcerou osmého syna a stává se díky tomu mágem, s čímž jde ruku v ruce vlastnictví kouzelné hole. Normálně se mágem stává osmý syn osmého syna, ale v případě Eskariny je tomu děním osudu, respektive zmateností mága, jenž byl původním vlastníkem hole, jinak. Když tato dívka dovršila sedmi let, vzala si ji pod svá křídla čarodějka Bábí Zlopočasná a učila ji čarodějnickému umění, doufajíc, že tím zvrátí její osud stát se mágem. Magie se ovšem stejně přihlásila o své místo, a Eskarina se tak s Bábí Zlopočasnou vydává hledat Neviditelnou univerzitu, aby tam z ní udělali řádného mága. Když tam konečně dorazí tak je však odmítnuta, protože je dívka. Bábí Zlopočasná to ale nenechává jen tak a najde jí místo pomocnice, aby se dostala k magii blíž. Nakonec se Eskarina zaplete se silami, které se snaží dostat na Zeměplochu, ale spolu se svým přítelem Simonem se jim postaví a všechny tak zachrání. Po těchto událostech se arcikancléř Neviditelné univerzity rozhodne, že Eskarinu do školy přijmou a udělají z ní mága, protože nikde není psáno nic o tom, že by se to nesmělo. A Bábí Zlopočasné je nabídnuto místo jako lektorce čarodějnictví.

Úžasná Zeměplocha je fantazijským světem, kde se vyskytují rozliční tvorové od trollů po vlkodlaky a důležitým prvkem je tu samozřejmě i magie, proto spadá do žánru fantasy. Autor si ve svých dílech hodně hraje a svůj komplexní svět odkrývá postupně ve svých jednačtyřiceti románech, pěti povídkách a dalších publikacích. První díl *Barva kouzel* vyšel roku 1991 v Londýně.

2.3 Andrzej Sapkowski – *Zaklínač*

Zaklínač je stejně jako Harry Potter heptalogie pouze s tím rozdílem, že první dva díly jsou povídkové a pět je románových. Sledujeme tu příběh zaklínače Geralta – zaklínači jsou geneticky zmutovaní jedinci vytvoření k tomu, aby hubili příšery, jež se do tohoto literárního světa dostali při konjunkci sfér³⁰ a začali napadat lidské tvory. Geralt tak putuje světem a přijímá zakázky na nejrůznější stvůry, za něž si nechává platit. Dílem náhody tak přijde k „adoptivní dceři Ciri, jež je dítětem překvapení³¹ a která zároveň oplývá starou a nezměrně silnou mocí, pro niž se jí snaží zajmout a využít čarodějové, elfové i lidé. Geralt se jí tak snaží chránit spolu s čarodějkou Yenefer, ne vždy se jim však daří, a tak je příběh plný nejen bojů s příšerami, ale i hledáním ztracené Ciri, děsivých hrátek osudu a bití se o holý život.

³⁰ Událost, při níž se střetlo několik světů a díky tomu se na danou planetu dostaly bytosti z jiné. Stejným způsobem se na toto místo už dříve dostali lidé, svět totiž původně patřil pouze elfům, trpaslíkům a púličíkům.

³¹ Dítě překvapení znamená to, že když si zaklínač má vybrat odměnu za odvedenou práci, může požadovat něco, o čem ještě dotyčný neví, že to má a zjistí to, až se vrátí domů. Často to bývají právě děti, respektive často dotyčný zjistí, že je jeho žena těhotná. Toto dítě pak po narození náleží zaklínači a je jen na něm, kdy si ho „vzvedne“. S tímto dítětem jsou pak spjati osudem a nejde to nijak zvrátit. Z dětí překvapení se nejčastěji stávají další zaklínači.

Sapkowski ve značné míře navazuje na slovanský folklor a zachází s ním vlastním osobitým způsobem. Najdeme tu zmínky o krásce a zvířeti, o Sněhurce, ale i mnoha mýtických tvorech, jako je třeba striga. Díky tomu, že Zaklínač slaví takový úspěch, se tento folklór dostal do povědomí celého světa. Sapkowski navíc tyto motivy využívá opravdu geniálně, zároveň se často odkazuje na další autory, například na Tolkiena, od něhož si vypůjčil hobity, a vzdává jim tak hold, i když ne vždy motivy využívá věrně. V jeho dílech také hodně obdivuji to, že se skrže příběh vyjadřuje své názory na feministické hnutí, přičemž se snaží podporovat ženství, zastává se práv žen na vlastní tělo (tedy například na potraty) a normalizuje pojmy jako třeba menstruace. A vše poutavým a nenásilným způsobem.

3. Škola

Jedním ze základních motivů, které se prolínají všemi třemi vybranými díly, je škola. Což je v historickém kontextu empirického světa dosti zvláštní, jelikož se čarodějnictví nikdy nevyučovalo ve škole na něj zaměřené, naopak jde o výdobytek moderní literatury. Člověk se nestal čarodějnicí či čarodějem tak, že obdržel dopis a nastoupil výuku na nějakém úžasném a kouzelném místě. Přesto se tento fenomén objevuje ve spoustě děl. Dnes dokonce už taková škola čarodějnictví doopravdy existuje, byť je školou korespondenční.

Myslím, že téma škol pro čaroděje využívají vybraní autoři z velké části i proto, aby mohli unifikovat znalosti a schopnosti svých knižních čarodějů. Také aby je mohli soustředit ve větším množství na jedno místo a otevřít si tím prostor k tvorbě příběhů vázaných na vztahy mezi těmito čaroději. Kdyby třeba v Harrym Potterovi neexistovaly Bradavice, zjistil by vůbec Harry, že je čaroděj až v jedenácti letech? Stal by se protivníkem Voldemorta? Nejspíš ne. Kdyby totiž ředitel školy v Bradavicích Albus Brumbál nenajímal učitelku na jeden z předmětů, nikdy by nebyla přednesena věštba týkající se právě Voldemorta a Harryho před nesprávným člověkem a Voldemort by se nikdy nevypravil Harryho zabít. Takže ano, Harry by se dozvěděl, že je čarodějem, pokud by však vůbec existoval, jelikož se jeho rodiče setkali právě ve škole a mimo ni by k tomuto setkání spíš nedošlo. Unifikování čarodějové samozřejmě nabízí možnost, jak rozvinout konkrétní postavu, dát jí mnohem větší či zcela odlišné schopnosti a učinit ji tím mnohem významnější, což může taktéž být pro děj knížky velmi důležitou součástí.

Škola Wicca, jak už jsem zmínila výše, je existující korespondenční škola ve Spojených státech spojená s církví Wicca. Tato škola nabízí nejrůznější kurzy, například keltskou magii, kouzelnictví, užití léčivých rostlin, astrologii či západní sexuální magii.³² Už na první pohled je jasné, že se od knižních škol zásadně liší, ale najdeme tu i jisté podobnosti. Abychom si o školách pro čaroděje a čarodějky mohli udělat lepší obrázek, představíme si je podrobněji dále.

3.1 Školství v *Harrym Potterovi*

V díle autorky J. K. Rowlingové se zmiňuje škol hned několik, ta nejdůležitější pro nás však je Škola čar a kouzel v Bradavicích. Na tuto školu nastupují děti ve věku jedenácti let, a

³² Guileyová, 1989, s. 27.

to v případě, že se u nich projevily magické schopnosti. Škola přijímá děti bez rozdílu pohlaví a majetku, pokud přijatý student nemá dostatek financí na školní potřeby, jsou mu poskytnuty přímo školou. Jediný rozdíl mezi studenty je ten, že někteří jsou z kouzelnických rodin a někteří z rodin mudlovských³³, což se však odráží pouze v tom, že děti z mudlovských rodin bývají občas šikanovány ostatními žáky, vedení školy ovšem nahlíží na všechny studenty bez rozdílu.

V Bradavicích se vyučují předměty jako kouzelné formule, lektvary, přeměňování, bylinkářství, obrana proti černé magii, astronomie, ... Kultu čarodějnictví se to nejvíce přibližuje právě v lektvarech, bylinkářství a astronomii, jinak je to však principům čarodějnictví na hony vzdálené.

„Vaším úkolem zde je zvládnout náročnou vědu a přesné umění přípravy lektvarů,“ začal. Spíš jen šeptal, než mluvil, studenti však slyšeli každé slovo – stejně jako profesorka McGonagallová si i Snape dovedl bez námahy udržet v třídě ticho. „Jelikož se to obvykle obejde bez pošetilého mávání hůlkou, leckdo z vás stěží uvěří, že i to jsou kouzla a čáry. Pochybuji, že byste opravdu pochopili, jaký půvab v sobě má tiše bublající kotlík a výpary, které se nad ním tetelí, a neviditelná síla šťáv, jež skrytě putují lidskými žilami, omamují mysl a podrobují si smysly. Dokážu vás naučit, jak připravit věhlas, stáčet slávu a dokonce uložit do zabroušených flakónů smrt – pokud ovšem nejste takové stádo tupohlavců, jaké musím obvykle učit.“³⁴

I tady však vidíme, že se hodiny lektvarů od reality značně liší, jelikož stáčet slávu opravdu lidstvo neumí a nikdy neumělo. Ale jako smrt ve flakónech by se daly považovat třeba jedy, kterých lidé znají nespočet.

Bradavice jsou internátní školou, studenti jsou rozděleni do čtyř kolejí a podle toho, do jaké koleje patří, mají zařízené ubytování (každá kolej má svoje prostory). Za své koleje studenti sbírají body, což u některých může vést k větší motivaci se hlásit na hodinách a za správné odpovědi body sbírat. Naopak by tento systém měl studenty odrazovat od toho, aby porušovali školní řád, protože není nic horšího než rozzuřená parta pubertáků, která se vám chce pomstít. Body se také dají sbírat za sportovní výkony ve famfrpálu,³⁵ což je pro dobré sportovce značně výhodné, jelikož se dá vyhrát sto padesát a víc bodů.

Pokud je nějaký student ze školy vyloučen, znamená to pro něj konec používání magických schopností – je mu zabavena a zlomena hůlka, jejímž prostřednictvím čarodějové magii praktikují. Po dokončení školy mohou studenti klasicky pokračovat v dalším vzdělávání, v principu je to stejné, jako klasická mudlovská střední škola. Stejně tak pokud někdo nechce do kouzelnické školy nastoupit, může být vzděláván doma.

Co je pro kouzelnické školy ještě důležité je fakt, že jsou nezakreslitelné na mapu a jejich lokace jsou úzce střeženým tajemstvím. Tato pravidla se dodržují nejen kvůli persekuci od mudlů, ale i kvůli tomu, aby školy nebyly zapojovány třeba do kouzelnických válek. Všechny školy se tak nachází povětšinou někde v horách v těžce dostupném terénu a jsou střeženy mnoha ochrannými kouzly.³⁶

³³ Mudlové jsou lidi bez kouzelných schopností.

³⁴ Rowlingová, 2001, s. 130.

³⁵ Sport, při kterém se létá na košťatech, hraje se sedm na sedm a cílem je nastřílet co nejvíc bodů a chytit zlatonku, což je rychlý létající míček v hodnotě sto padesáti bodů.

³⁶ Rowling, J. K. 2016. WIZARDING SCHOOLS. WIZARDING WORLD. [Online], 29. 1 2016. [Citace: 1. duben 2023.] <https://www.wizardingworld.com/writing-by-jk-rowling/wizarding-schools>.

Ještě je důležité podotknout, že každý nezletilý kouzelník, tedy kdokoliv s kouzelnými schopnosti před dovršením sedmnácti let, nesmí mimo školu kouzla používat, protože má na sobě takzvaný hlídáček, který detekuje magii v jeho okolí. Tento hlídáček však do značné míry diskriminuje čaroděje s mudlovskými rodiči, poněvadž v kouzelnických rodinách hlídáček logicky detekuje magii rodičů a sourozenců, tedy se těžko určuje, zdali magii použil nezletilý student. Protože nebýt to tak, nemohla by probíhat výuka mladých čarodějů doma. Pokud však kouzlí čaroděj před svými mudlovskými rodiči, je okamžitě potrestán. Pravidlo nekouzlení mimo školu tak vlastně funguje pouze na přesvědčení mladých čarodějů a čarodějek, že je stihne trest, v praxi však značně pokulhává a nelze jej v kouzelnických rodinách uplatnit.

3.2 Školství v *Úžasně Zeměploše*

„Neviditelná univerzita, to je ono. Tam se cvičí mágové,“

„A ty víš, kde to je?“

„Samozřejmě,“ lhala Bábi bezostyšně, protože její znalost zeměpisu byla ještě horší než její znalost atomové fyziky.

Kovář se podíval z Bábi na dceru, která trucovala.

„A tam by z ní udělali mága?“

Bábi si povzdechla.

„Jo to by bylo, kdybych věděla, co tam z ní vlastně udělají.“³⁷

Neviditelná univerzita sídlící v Ankh-Morporku je oproti Bradavicím dost rozdílná. V první řadě je Neviditelná univerzita jen pro mágy a mágem může být pouze muž³⁸. Aby se někdo dostal na univerzitu, musí buďto vymyslet nějaké nové zaklínadlo, objevit pradávňý a dávno ztracený artefakt, nebo si musí získat podporu některého ze starších mágů.³⁹ Pokud však někdo tuto univerzitu nedostuduje, neznamená to, že se musí vzdát svých schopností. Neúspěšný adept se může stát třeba nižším mágem či magickým technologem, je však potřeba počítat s tím, že na něj bude pohlíženo s despektem.⁴⁰

„Jim nebude nikdy dovoleno nasadit si vysoký špičatý klobouk zdobený astrologickými symboly, obláci široký černý plášť nebo uchopit do ruky oficiální magickou hůl. Na druhé straně oni zase budou shlížet s despektem na obyčejné zaklínače, kteří mají sklon být tlustí a rozbředlí, mluví hovorovou řečí a nalévají se pivem. Objevují se většinou se smutnými hubenými ženami v lesklých kalhotách a neuvědomují si, jak dráždí opravdové mágy tím, že nechápou, jak hluboko jsou pod nimi, a neustále se jim snaží vyprávět anekdoty. Nejníže ze všech – pokud nepočítáme čarodějky – jsou iluzionisté a kejklíři, kteří vlastně nemají vzdělání žádné. Takovému kejklíři jste mohli svěřit akorát mytí destilačního přístroje.“⁴¹

Zatímco v Bradavicích se každému dostane víceméně stejného vzdělání, jak je vidno, Neviditelná univerzita vytváří diverzní „hodnosti“ závislé na tom, jak dlouho a jestli vůbec stu-

³⁷ Pratchett, 1987, s. 91.

³⁸ V *Čaroprávnosti* pak nastoupí na univerzitu dívka Eskarina a pravidla se změni, v této práci se však zaměříme na dobu před tím.

³⁹ Pratchett, 1987, s.174–175.

⁴⁰ Tamtéž, s.174–175.

⁴¹ Pratchett, 1987, s. 175–176.

dujete. Co přesně se tu však učí není vždy úplně jasné, ale jistě víme, že se učí základy alchymie a základní formule.

Další možností studia, tentokrát však čarodějnictví, je najít si čarodějkou a učit se od ní. Tak se to dělo na začátku s hlavní hrdinkou Čaroprávnosti Eskarinou. Čarodějkou se může stát pouze žena, ne, že by na to byla někde nějaká psaná pravidla. Jak ale říká Bábi Zlopočasná: „Ženy nikdy nebyly mágy. Je to proti přírodě. To bys klidně mohl říci, že chlap by se mohl stát čarodějkou.“⁴² Navíc být čarodějkou a být mágem jsou dvě dosti zásadně rozdílné věci. Zatímco být čarodějkou znamená znát byliny, zaklínadla, někdy si vylézt v noci a dodržovat ty správné tradice⁴³, být mágem znamená používat úplně jiný druh magie skrze magické hole. Mezi nejoblíbenější schopnosti čarodějek patří takzvaná „hlavologie“, my bychom nejspíš použili výraz *placebo efekt*.

„Poslyš,“ upřela na ni bábi oči, „když dáš někomu láhev červeného projímadla, aby mu rozešlo větry, pravděpodobně zabere. Ale když budeš chtít, aby zabralo určitě, musíš docílit toho, aby ho jeho *mozek* přesvědčil, že zabralo. Můžeš jim říct, že je to měsíční svit rozpuštěný ve vílím víně nebo cokoli, co tě napadne. A s prokletím a kletbami je to stejné.“⁴⁴

3.3 Školství v *Zaklínači*

Ve světě *Zaklínače* jsou univerzity pro čaroděje rovnou dvě, jedna pro ženy, druhá pro muže. Ta pro ženy se nachází na ostrově Thaneddu a jmenuje se Arethusa. Tu navštěvují buď dívky, které na to mají dostatek finančních prostředků, nebo dívky nadané výjimečným talentem, které si pod svá křídla vezme některá z čarodějek a platí za ni školné. Do Arethusy lze nastoupit v různém věku, což se odvíjí od toho, kdy se u dané dívky projeví magický talent. Po ukončení akademie mohou adeptky buď zůstat v Arethuse jako asistentky některé z mistryň, nastoupit k nezávislému mistru či mistryni anebo se vydat do světa a hledat různé zakázky a získávat zkušenosti. Pak se ovšem musí vrátit do Arethusy a splnit závěrečnou zkoušku, aby se samy staly mistryněmi. Stát se mistryní ovšem neobnáší jen plnění zkoušky, ale čarodějky musí ještě projít určitou proměnou. Jejich tělo je zkrášleno, napravují se všechny křivdy, kterých se na nich příroda dopustila. To ovšem nese jisté příkoří – proměny způsobují neplodnost. Tudíž pokud se dívka chce stát čarodějkou, musí se vzdát jakékoliv šance na to stát se někdy matkou, což je pro některé těžká oběť. Čaroději obecně je to ovšem značně podporováno, jelikož se tím zamezí mocenské ambice případných potomků. V seriálu od Netflixu *Zaklínač* (Lauren Schmidt Hissrich, 2019) se rozhodli jít dokonce tak daleko, že při zkrášlovacím rituálu odeberou čarodějce dělohu a vaječníky, spálí je a použijí právě k tomu rituálu. V knížce se však nikde nic takového neuvádí.

⁴² Pratchett, 1987, s. 46.

⁴³ Tamtéž, s. 46.

⁴⁴ Pratchett, 1987, s. 59.

4. Pohled na čarodějnictví v empirickém světě

Upalování čarodějnic a čarodějnické procesy patří k jedněm z nejkrutějších událostí naší historie. Spolehlivé údaje o počtu popravených čarodějnic a čarodějů se sice nedochovaly, ale odhadem bylo popraveno tři sta až devět set tisíc lidí.⁴⁵ Období intenzivních lovů na čarodějnice v západních zemích probíhalo od poloviny 15. st. do začátku 18. st. Upalování čarodějnic pak bylo ustanoveno jako jeden z nejextrémnějších způsobů poprav za svatého Augustina. Ten tvrdil, že pohané, kacíři a židé musí v případě, že je nespasí katolická církev, hořet navždy v ohni. Ten je totiž prvkem očistění a nic jiného nedokáže zničit zlo čarodějnic.⁴⁶ „V dobách inkvizice se čarodějnice řadily do kategorie kacířů, kteří odvrhli Boha a spojili se s ďáblem.“⁴⁷

Jean Bodin ve své knížce *O démonické posedlosti čarodějů* píše:

„I kdyby čarodějnice nikdy nezabila nebo neučinila zlo člověku, zvířeti nebo ovocnému stromu, i kdyby uzdravovala očarované lidi nebo zaháněla bouře, už pouze tím že zavrhl Boha a dala se do spolku se Satanem, zasluhuje být zaživa upálena... I kdyby neudělala víc, než že se dala do spolku s ďáblem a zavrhl Boha, zasluhuje nejkrutější smrt, jakou si jen člověk dokáže představit.“⁴⁸

Ne všechny čarodějnice však byly upalovány, někdy se dávalo přednost oběšením či uškrcením, v případě uškrcení šlo o výraz milosrdenství a čarodějnice byla upálena až posmrtně.⁴⁹

U čarodějnic se používala tortura neboli mučení. Z té se díky čarodějnickým procesům stala poměrně masová záležitost, jelikož málokterý vyslýchaný člověk dokázal odolat rafinovaným formám psychického nátlaku a fyzické bolesti – šlo o opravdu účinnou metodu k přiznání viny.⁵⁰ Toto mučení obsahovalo čtyři stupně, nejprve byla oběť podrobena psychickému nátlaku, kde jí byly ukazovány mučicí nástroje a k nim vyslechnut popis toho, jak se používají. Pokud se obžalovaný doznal, býval většinou odveden do vězení, kde čekal na rozsudek. Je však známa řada případů, kdy se pokračovalo dalšími stupni mučení, protože podle mínění soudců teprve fyzická bolest zajistila úplnost doznání.⁵¹

Druhý stupeň obnášel fyzickou bolest, a to nejčastěji pomocí palečnic.⁵²

Třetím stupněm pak byla španělská bota, která funguje na podobném principu jako palečnice, ale svírá jinou část těla – holeně a lýtka.⁵³

Čtvrtým stupněm byl skřipec, kde oběti byly postupně vykloubeny horní a dolní končetiny a někdy byly během toho oběti ještě páleny na bocích loučemi či svícemi. Tortura je pěkně vykreslena v knížce *Zaklínač-Paní Jezera*.

⁴⁵ Guilejová, 1989, s. 219.

⁴⁶ Guilejová, 1989, s. 219.

⁴⁷ Tamtéž, s. 219.

⁴⁸ ⁴⁸ Guilejová, 1989, s. 219.

⁴⁹ Tamtéž, s. 219.

⁵⁰ Guilejová, 1989, s. 216.

⁵¹ Tamtéž, s. 216.

⁵² Guilejová, 1989, s. 216.

⁵³ Tamtéž, s. 216.

...jakož i mnozí jiní Věrní, rovněž sv. Filipa byla očerněna, že zrazuje království, rozeštvává lid, ponouká jej k všemožným insurekcím a protiví se zákonům lidským i božským. Vilmerius, heretik a sektář, jenž se samozvaně veleknězem ustanovil, poručil sv. Filipu jmout, do žaláře temného uvrhnout a v něm ji soužit zimou a hladem, aby se k hříchům, z nichž ji podle osočoval, přiznala a pokání činila. Též rozličné instrumenty k mučení užívané dal jí ukázati, aby ducha jejího zlomil. Leč sv. Filipa mu s pohrdáním do obličej naplila a ze sodomie ho nařkla.

Kázal jí tedy Vilmerius Hanebník ze šatů vysvléci, její nahé tělo volskými žílami do krve bičovat a pod nehty jí ostré třísky vrážet. Při tom bez ustání dotíral a naléhal, aby víry své a Bohyně své se zřekla. Leč sv. Filipa se mu vysmála a doporučila mu, aby si chorou mysl léčil.

Načež jí dal arcizloduch na skřípec natáhnout, po celém těle ostrými háky drásat a její boky svícemi pálit. Třebaže takto trýzněna, projevila sv. Filipa v těle slabém a smrtelném vytrvalost a odolnost vsutku nadlidskou, až jejím katanům paže ochably a oni mocným strachem jati odstoupili od ní. Tehdáž jí mrzký kacíř Vilmerius počal lát, ba i klatbou hrozit, neb jinak by je nedonutil pokračovat v mučení nekrutějším, kdy sv. Filipu červeným železem pálili, údy jí z kloubů vyvraceli a prsy kovářskými kleštěmi trhali. A na těch mukách ona, ničehož nepřiznavše, skonala.⁵⁴

Pro čaroděje také platila při mučení jiná pravidla než u běžných kacířů. „Podle středověké trestní praxe nesmělo být mučení opakováno, pokud obviněný přestál všechny stupně, aniž by se doznal.“⁵⁵ Také nesměl být mučení urození lidé, duchovní, těhotné ženy a děti. U čarodějnic se však tato pravidla nedodržovala, a to i díky *Kladivu na čarodějnice*, kde se přímo píše: „Opakovati nesmí se mučení bez důležitých příčin, ale smí se v něm pokračovati.“⁵⁶ Dále se tam uvádí: „Za hlavní úkol svůj považujte docílené vyznání, jakými prostředky je na obžalovaném vymůžete, na tom nezáleží. [...] soudcové, musíte za hanbu sobě pokládati někoho propustiti.“⁵⁷ Je tedy zjevné, že obžaloval-li vás někdo z čarodějnictví, byla téměř nulová šance z toho vyklouznout.

4.1 Pohled na čarodějnictví v *Harrym Potterovi*

Ve světě Harryho Pottera, jehož součástí je svět empirický, jsou kouzelníci v utajení. Nebylo tomu tak samozřejmě vždycky, ale právě kvůli problémům s čarodějnickými procesy se v roce 1692 kouzelníci shodli na Zákonu o utajení kouzelníků, načež však byla potřeba zřízení, které by kontrolovalo a zajišťovalo jeho plnění, proto následně vzniklo Ministerstvo kouzel.⁵⁸

Ještě předtím, než byla Evropani objevili Ameriku, se mezi původními obyvateli samozřejmě vyskytovali kouzelníci. Někteří byli komunitou akceptováni, a dokonce vážení pro své schopnosti jako léčitelé či výborní lovci. Ostatní však neměli takové štěstí a byli stigmatizováni pro to, v co věřili, nejčastěji na základě toho, že byli posednuti zlovolnými duchy.⁵⁹

⁵⁴ Sapkowski, 2012, s. 481–482.

⁵⁵ Guilejová, 1989, s. 217.

⁵⁶ Guilejová, 1989, s. 217.

⁵⁷ Tamtéž, s. 217.

⁵⁸ Rowling, J. K. 2015. Ministers for magic. *Wizarding world*. [Online] 10. Srpen 2015. [Citace: 1. Duben 2023.] Volně přeloženo. <https://www.wizardingworld.com/writing-by-jk-rowling/ministers-for-magic>.

⁵⁹ Rowling, J. K. 2016. Fourteenth Century – Seventeenth Century. *Wizarding world*. [Online] 8. března 2016. [Citace: 1. 4 2023.] Volně přeloženo. <https://www.wizardingworld.com/writing-by-jk-rowling/fourteenth-century-to-seventeenth-century-en>.

Obrovskou tragédií pro kouzelnickou populaci v Novém světě byly slavné salemské čarodějnické procesy v letech 1692-1693⁶⁰, při kterých však neumírali jen čarodějové, ale i spousta „no-maj“, tedy nekouzelníků, kteří se nešťastně nachomýtlí do cesty obecné hysterie a krveprolití. Právě tyhle procesy měly za následek vznik Ministerstva kouzel a zákona o utajení.⁶¹

V praxi pak utajení kouzelníků vypadá tak, že se před mudly nesmějí provádět žádná kouzla, pokud se k nim však mudlové i tak nachomýtnou, je jim vymazaná paměť. Občas v případech, kdy se nekouzelníci setkají s nějakým kouzelným tvorem, vytvoří se kolem něj legenda – tak vznikla například lochneska či yetti. Kouzelníci tedy žijí všude, ale nesmějí o sobě dát znát. Díky utajení čarodějové samozřejmě nejsou nijak perzekuováni a od nekouzelníků jim nehrozí žádné nebezpečí.

4.2 Pohled na čarodějnictví na *Úžasně Zeměploše*

Co se Zeměplochy týče, na mágy se někdy pohlíží s respektem, jindy s despektem. Je u nich totiž poměrně těžké určit, zda jsou to osamělí opilci, co nic neumí, nebo jestli jsou zběhlí ve svém řemeslu. Ať tak či onak, nejsou nijak perzekuováni, naopak někteří jsou chováni ve velké úctě.

Co se čarodějek týče, lidé u nich často hledají pomoc a respektují je. Čarodějnice zastávají funkce od porodních bab po kořenářky, které pomáhají mužům s erekcí.

V horách Beraní hlavy se považovala čarodějnice za stejně úctyhodné povolání jako řádové sestry, výběrčí daní nebo žumpaři. Je ovšem třeba říci, že sice byly respektovány, někdy dokonce obdivovány, lidé jim byli vděční za to, že dělaly věci, které prostě někdo dělat musel, ale nikdo se s nimi pod jednou střešou necítil právě nejlíp.⁶²

Ani s čarodějnicemi se tedy nedělaly žádné procesy, jen z nich lidé měli občas trochu strach.

4.3 Pohled na čarodějnictví v *Zaklínači*

Zaklínač poměrně dobře kopíruje reálnou historii. Nejdříve se čarodějové a čarodějky těšili vážné úctě, ke konci heptalogie už však jsou zmínky o tom, že pro ně přichází zlá doba v podobě inkvizicí.

Jednou šlápněš vedle, myslel si kněz Willemer, upíraje oči na lesklé rudé rty Filippy Eilhart. Uděláš osudovou chybu. Buď ty, anebo některá z vás. Zahubí vás vaše pýcha a marnivost, pletichy a pikle, bezbožnost a nemravnost, jíž jste se oddaly a v níž žijete. To všechno vyjde najevo, vaše hříchy budou odhaleny, jen co uděláte chybu. Ta chvíle musí přijít.

⁶⁰ Skutečné Salsmské procesy probíhaly už od roku 1692 a reflektovaly politické a sociální problémy v Salemu.

⁶¹ Rowling, J. K. 2016. WIZARDING SCHOOLS. *WIZARDING WORLD*. [Online], 29. 1 2016. [Citace: 1. Duben 2023.] <https://www.wizardingworld.com/writing-by-jk-rowling/wizarding-schools>.

⁶² Pratchett, 1987, s. 51.

Protože i kdybyste chybu neudělaly, najde se způsob, jak vás očernit. Lidstvo postihne neštěstí, živelná pohroma anebo třeba epidemie... A tehdy vinu svalíme na vás. Vás obviníme, že jste jí nedokázaly zabránit, že jste jí dokonce mohly vyvolat. Vy budete vším vinny.

A pak vzplanou hranice.⁶³

Sapkowski umí ve svých příbězích precizně vykreslit reálnou historii, jelikož nevina čarodějnice nebyla nikdy pro inkvizitory překážkou, pokud vás chtěli upálit jako čarodějnici, donutili vás se k čarodějnictví přiznat. V Zaklínači tedy můžeme sledovat vzestup i pád čarodějnického pokolení, stejně jako v historické Evropě. Nicméně pokud vezmeme v potaz děj románů, čarodějnice i mágové se v Zaklínači těší ohromné úctě, dokonce slouží jako rádci téměř ve všech zemích, vyjma Nilfgaardu, kde je na ně pohlíženo spíše s despektem, a ačkoliv jsou tam čarodějové využíváni, slouží spíše jako prostí poddaní, rozhodně se netěší žádné úctě.

Díky dlouhověkosti bývají čarodějové značně při penězích, někteří mají vlastní bohatá sídla a svou magii a vypočítavostí si často dokáží podmanit kohokoliv, koho potřebují. Každopádně jakmile dojde k vážnému úrazu či neplánovanému těhotenství, jsou to právě oni, kdo zachraňují situaci, a proto je společnost akceptuje a je k nim spíše otevřená.

5. Vzhled čarodějnic a čarodějů

Každý z nás má ve své hlavě představu o tom, jak takový čaroděj či čarodějka vypadá a představivost v tomto směru nezná mezí. Přitom historičtí čarodějové a čarodějky byli veskrze normální, a tedy i normálně vypadající, lidé. Představa, že musí jít o ženu s obrovským hrbem, bradavicí na nose a špičatým kloboukem naraženým na hlavě patří jen a pouze do fantazijních příběhů. „Vysoký černý špičatý klobouk se širokým lemem doplňoval obraz starých ošklivých čarodějů a čarodějnic.“⁶⁴ „Nejpravděpodobnější je, že tento klobouk je fantazijním výtvozem umělců.“⁶⁵ Představa o podobě čarodějnic se samozřejmě dílo od díla liší a my si dále ukážeme jak moc a v čem.

5.1 Představa o čarodějích J.K. Rowlingové

Byl vysoký, hubený a velice starý, soudě podle jeho stříbrných vlasů a vousů, dost dlouhých, aby si je mohl zastrčit za opasek. Na sobě měl dlouhý hábit, purpurový plášť, který vláčel po zemi, a na nohou boty na vysokém podpatku a s přezkami. Modré oči za půlměsíčovými brýlemi měl jasné a zářivé a svítily v nich malé jiskřičky, a nos měl velice dlouhý a křivý, jako by ho kdysi měl aspoň dvakrát zlomený. Jmenoval se Albus Brumbál. [...] Měla na sobě také plášť, ale smaragdově zelený, a černé vlasy stažené do tuhého uzlu.⁶⁶

⁶³ Sapkowski, 2012, s. 471.

⁶⁴ Guilejová, 1989, s. 54.

⁶⁵ Guilejová, 1989, s. 54.

⁶⁶ Rowlingová, 2001, s. 14-15.

Ve světě Harryho Pottera nosí čarodějové místo běžného oblečení hábity a pláště nejrůznějších tvarů a velikostí. Většina z nich ale jinak vypadá naprosto normálně, výjimečně se u nich vyskytují zvláštnosti jako slídivé oko Pošuka Moodyho⁶⁷. Zvláštní případ je také Lord Voldemort, který připomíná spíše hada nežli člověka, a to důsledkem nadužívání černé magie. Jinak však čarodějové vypadají stejně jako vy nebo já.

Co se pak mladých čarodějů týče, pokud studují v Bradavicích, mají povinné uniformy, jejichž součástí je i výše zmiňovaný špičatý klobouk. Jinak se však se stereotypní představou o čarodějnicích nijak nepotkávají.

5.2 Představa o čarodějí Terryho Pratchetta

Bábi strádala skvělou kvalitou zubů, což se dalo u čarodějnic považovat za viditelnou nevýhodu. Velice záviděla Tetce Jabloňské, čarodějce žijící na druhé straně hor, které se podařilo do dvaceti přijít o všechny zuby, takže už v té době získala dokonalý vzhled staré čarodějnice. To sice znamenalo, že se bude muset živit převážně polévkou a kaší, ale také vám to zajišťovalo pěknou dávku úcty. A pak tady byly bradavice. Tetce jich bez sebemenšího snažení vyrostlo skoro dva tucty a její obličej se podobal sušené švestce posázené oblázky, zatímco Bábi, která zkoušela kdejakou vodičku na růst bradavic, neměla ani tu jedinou obyčejnou bradavici na nose. Někdo holt měl štěstí.⁶⁸

Jak vidíme v ukázce, čarodějnice na Zeměploše vítají bradavice a jiné neduhy, které jim pomáhají působit „lépe“ a víc „čarodějnický. Dalo by se tedy říct, že vypadají (nebo se snaží vypadat) přesně tak, jak to vyplývá z naší stereotypní představy. Obzvláště důležitý je pro ně také vhodný výběr oblečení, a to hlavně klobouk. Protože právě díky špičatému klobouku lze soudit, že je dotyčná čarodějnicí.

[...] Nebylo na něm nic divného, snad jenom to, že podobný klobouk nikdo ve vesnici neměl. [...] Bábi ho vždycky nosila do vesnice. A taky ten široký černý plášť, který určitě nebyl kouzelný, protože větší část zimy ho Bábi používala jako pokrývku pro kozy a teprve na jaře ho pořádně vyprala. [...] „Je to čarodějnický klobouk, protože ho nosíš zrovna ty. Jenže ty jsi čarodějka taky proto, že nosíš tenhle klobouk. Hm.“

„Takže –“ pobízela ji Bábi.

„Takže lidé tě vidí přicházet v plášti a tomhle klobouku, podle toho poznají, že jsi čarodějka, a proto tvoje kouzla účinkují?“

„To je ono,“ přikývla Bábi. „Tomu se říká hlavologie.“⁶⁹

U čarodějek tedy platí to, že se snaží naplnit o sobě jako usi představu, aby se dalo jasně poznat, že jde o čarodějky.

U mágů je to vlastně dost podobné a též je určuje svým způsobem oblečení. Také bývají vyzáblí (vyloženě kost a kůže) od toho, jak neustále sedí nad knihami a mívají dlouhé vousy. Nejtypičtějším rysem je však kouzelná hůl.

⁶⁷ Prostetické oko, které se však hýbe kolem dokola a vidí skrze jakýkoliv předmět.

⁶⁸ Pratchett, 1987, s. 199.

⁶⁹ Pratchett, 1987, s. 58-59.

Procházel bouří a na první pohled bylo zřejmé, že je to mág, jednak proto, že na sobě měl dlouhý plášť a v ruce vyřezávanou hůl, ale především z toho důvodu, že se dešťové kapky zastavovaly nějaký metr nad jeho hlavou a měnily se v páru.⁷⁰

Mágové také často, stejně jako čarodějnice, nosí špičaté klobouky.

5.3 Představa Andrzeje Sapkowskiho

Ve světě Zaklínače jsme od stereotypní představy tak daleko, jak jen to jde. Každá čarodějka totiž prochází jistým magickým procesem, kde je zkrášlena a zbavena všech nedokonalostí. Tudiž i z obyčejné dívky se v Arehuse stane až nepřírozně krásná bytost, jejíž nedostatky, respektive jejich pozůstatky, jsou vidět jen a pouze z opravdu blízkého pohledu. Vzhled tu také hraje celkem zásadní roli, čarodějky totiž vcelku často využívají svou extrémní přitažlivost pro dosažení vlastních cílů. Čarodějky se také oblékají značně výstředním způsobem a nikde tu nenajdeme jedinou zmínku o tom, že by snad nosily špičaté klobouky či kouzelnické pláště, nýbrž se strojí do vyzývavých šatů, nosí bohaté šperky a snaží se ukazovat své přednosti.

[...] Černá šifónová blůzka Sabriny Glewissig odhalovala naprosto všechno, co bylo k odhalení – a bylo toho dost. Její purpurová sukně, stažená v pase stříbrným pásem s velkou přezkou ve tvaru růže, měla v souladu s módou na boku rozparek. Móda ovšem nevyžadovala rozparek výše než do půli stehna, kdežto Sabrina měla sukni prostřiženou až na bok.⁷¹

Způsob oblékání samozřejmě závisí i na vkusu a preferencích jednotlivých osob, ale většinou se oblékají opravdu bohatě, luxusně a značně se odhalují.

Čarodějové se oblékají o něco střídměji, ale opět záleží na preferencích dotyčného. Někteří se oblékají úplně obyčejně, jiní podle rytířského obyčeje, akorát bez erbů. U mužů-čarodějů žádné fyzické změny neprobíhají.

Co je stejné u obou pohlaví je dlouhověkost a mladistvý vzhled, kterého dosahují čarodějové pomocí omlazovacích elixírů. Opět to však neplatí pro všechny a někteří čarodějové elixíry neužívají, i tak ovšem vypadají o mnoho mladší, než ve skutečnosti jsou.

6. Genderové a rasové rozdíly

Čarodějnické procesy se týkaly žen i mužů bez rozdílu, přestože se v Kladiivu na čarodějnice píše, že mužů se něco takového vůbec netýká. I tak se však co do počtu a typů obvinění promítla diskriminace vůči ženám. Příkladem je třeba případ Johanky z Arku, která se provinila mimo jiné tím, že nosila mužské šaty. Ženy byly k těmto nařknutím mnohem náchylnější. Na samotném konci existence římské říše prostupuje strach z čarodějnických praktik celou společností, což vidíme například u rozluky Lothara II. (857).⁷² „Tato aféra umožnila neome-

⁷⁰ Pratchett, 1987, s. 8.

⁷¹ Sapkowski, 2011, s. 120.

⁷² Le Goff, Schmitt, 2014, s. 83.

zené pronásledování „žen, které uřknutím vzbuzují nenapravitelnou nenávist mezi mužem a jeho ženou“, a víry v nadpřirozené a ďábelské bytosti, jako jsou vampýři, lamie a dusii – zlí duchové -, s nimiž se tyto ženštiny údajně ve svých představách spojují. Podle mínění kleriků jde však jen o ďábelská fantasmata, na něž jsou jediným účinným lékem církevní exorcismy.⁷³ Po celé toto období se věří v to, že ďábel dokáže lidi, a zvláště ženy, přimět k tomu, aby uvěřili „klamným představám“, jimiž se vloudí do jejich myslí nejčastěji ve spánku.⁷⁴

Další potíže přineslo ženám Kladivo na čarodějnice, spočívající v jeho misogynství, které je jasně patrné už v samotném názvu. Ačkoli existovali i čarodějové, traktát byl namířen hlavně proti ženám, jimž je připisována hlavní vina, s výjimkou Panny Marie, kterou autoři nazývají „Nesmírnou ženou“.⁷⁵

Nutno ještě dodat, že se Johanku nepodařilo usvědčit z čarodějnictví, přesto však byla upálena jako kacířka.

Na vybraných dílech si opět ukážeme, jak se diskriminace, ať už vůči rase či pohlaví, promítá do příběhu.

6.1 Diskriminace na základě rasy

Rasovou nenávist najdeme v *Harrym Potterovi* a v ještě větší míře v *Zaklínači*. V obou případech nejde o rozdíly na základě barvy pleti, ale jde vyloženě o rozdílnost rasy. V *Harrym Potterovi* jsou diskriminovány všechny bytosti, které se podobají lidem způsobem myšlení, někdy vzhledem. Jde především o domácí skřítky a skřety, můžeme si ale vyzdvihnout například ještě kentaury. Co se skřetů týče, v historii světa *Harryho Pottera* probíhaly dokonce války mezi skřety a kouzelníky, skřetům je odírána možnost používat hůlku⁷⁶ a domácí skřítkové jsou značně utiskováni a slouží doslova jako otroci. Veškerá diskriminace tu pochází právě od kouzelníků, ale jsou i tací, kteří proti ní bojují.

V *Zaklínači* se rasová nenávist ještě stupňuje a série končí dokonce rozměrným pogromem na trpaslíky, půlčiky a elfy. Skrze celé dílo jsou tyto rasy označovány za „nelidské“ a jsou považovány za naprosto podřadné.

„Ptáš se proč?“ zasyčel, shrbil se v sedle a pohlédl malému farmáři do vykulených očí. „Řeknu ti to. Protože seš prašivej skřet, zakrslík, cizák. Kdo vás nelidi bije a hubí, ten po vůli bohů činí a paterotickou povinnost plní. Protože se už nemůžu dočkat, jak tuhle vaši krysí díru vypálíme a ty tvoje prťavý čubky vymrdáme. Protože nás je pět statných borců, kdežto vás je hrstka strachy podělanejch pišišvorů. Tak teď víš proč!“⁷⁷

Nutno však říct, že diskriminace mezi rasami (hlavně mezi elfy a lidmi) je oboustranná a odnáší ji často ti nejslabší nebo ti, kteří s ní nemají co dočinění. Mezi čaroděje se řadí pouze lidé, elfové či míšenci a elfští čarodějové se cítí být nadřazenými, jelikož to byli oni, kdo lidi naučil využívat magii. I tak spolu ale spolupracují a diskriminace na základě rasy mezi nimi nijak zvlášť nefiguruje.

⁷³ Tamtéž, s. 83.

⁷⁴ Tamtéž, s. 83.

⁷⁵ Le Goff, Schmitt, 2014, s. 83.

⁷⁶ Hůlky, magické předměty zprostředkovávající magii, smějí užívat pouze lidé a žádné jiné bytosti nesmí přijít do ruky.

⁷⁷ Sapkowski, 2012, s. 255.

6.2 Diskriminace na základě pohlaví

V *Harrym Potterovi* zastávají vysoké funkce jak muži, tak ženy a žádná zjevná diskriminace na základě pohlaví tu neprobíhá.

Na *Úžasně Zeměploše* je diskriminace rozsáhlejší, vidíme to především u Eskariny, kterou nechtějí mágové přijmout na Neviditelnou univerzitu, protože je děvče. Přitom nikde není psáno, že by dívky na školu nastoupit nemohly. Nakonec se ale toto přesvědčení láme a Eskarina je přijata, tudíž se tato diskriminace vytrácí.

V *Zaklínači* je diskriminace vůči ženám poměrně specifická. Například to, že čarodějky ani čarodějové nemohou mít děti, je pro některé čarodějky opravdu bolestivé. Je to však diskriminace z jejich vlastního řádu, nikoliv od okolí. Přitom moc dobře víme, že Geraltova matka byla čarodějka, tudíž toto pravidlo lze nějakým způsobem obejít. Mezi čarodějkami také panuje značná nevraživost, která sice úplně nesouvisí s diskriminací, ale tyto ženy mají tendence se navzájem pomlouvat jedna před druhou pod rouškou přátelství a při první příležitosti si vrazit pomyslnou dýku do zad.

Také se tu setkáváme se situací, kdy adoptivní dcera Geralta Ciri podstupuje zaklínačský výcvik i v době, kdy má měsíčky a díky tomu jej nezvládá, ostatní zaklínači ji do něj však nadále nutí. Nejde tu ale úplně o úmyslnou diskriminaci, nýbrž neznalost a nevědomost, kterou pak zaklínači napraví a menstruaci u své chráněnkyně pak berou na zřetel a k ničemu ji nenutí.

6.3 Diskriminace na základě původu či bohatství

V *Harrym Potterovi* se často setkáváme s diskriminací čarodějů z mudlovských rodin, kteří jsou pro svůj původ považováni buď za podřadné, nebo za „zloděje hůlek“. Často jsou přezdívaní jako „mudlovští šmejdi“ a hlavně kouzelníci z čistokrevných rodů proti nim dost brojí (samozřejmě ne všichni). Setkáváme se tu i s posměchem směrem k rodině Harryho nejlepšího kamaráda Rona, protože nejsou nijak bohatí. Nedá se však říct, že přístup k chudým či „nečistokrevným“ kouzelníkům je nějak rozdílný, alespoň v prvních dílech to tak rozhodně není.

Na *Úžasně Zeměploše* se dá brát jako diskriminace to, že se na určitá místa bez peněz jen tak nedostanete, třeba na Neviditelnou univerzitu. Jinak tu původ či bohatství zase tak velkou roli nehraje.

V *Zaklínači* je to trochu podobné jako na Zeměploše, i tady lze si zakoupit místo na univerzitě a je tedy značnou výhodou mít peníze. Stejně tak je výhodou pocházet ze šlechtického rodu, ale to tak nějak jde ruku v ruce s bohatstvím.

Závěr

Je zajímavé, jak velký vliv může mít literární dílo na světové události. Nikdy dřív mě nenapadlo spojit si vynález knihtisku s publikací *Kladiva na čarodějnice* a s následnou posedlostí lovem čarodějnic. Kolik věcí by se bez jeho vzniku vlastně událo stejně a kolik úplně jinak? A to nejen v empirickém světě, ale i v tom literárním. Jak by fungoval svět v *Kameni mudrců*, kdyby se kouzelníci nemuseli skrývat? Vymyslela by autorka jiný důvod než ten, že byly čarodějnice pronásledovány, nebo by prostě tohle dílo nikdy nevzniklo? Zapojila by víc nekouzelníky? Škola čar a kouzel v Bradavicích by při kontaktu s mudly dost možná vypadala úplně jinak. Ono se stačí zamyslet nad tím, jak by vypadaly Bradavice (tak, jak je z knižní série známe) pohledem člověka 21. století, který pochází z nekouzelnické rodiny a už v tomto případě se svět Harryho Pottera zdá být nefunkční. Je otázkou, zdali by se dnešní generace vzdala nejen mobilních telefonů, ale i nejrůznějších zájmových kroužků, elektřiny (souvisí i s telefony) či domácích mazlíčků jako jsou psi, kteří v Bradavicích být nesmějí. Pravděpodobně nikoli. Proto se dá předpokládat, že bez honů na čarodějnice v empirickém světě by toto dílo nejspíš vůbec nevzniklo. Ale samozřejmě se to nedá říct s určitostí. Jen je dobré se zamyslet nad tím, co nám sled těchto tragických událostí v historii lidstva vlastně přinesl dobrého – svým způsobem.

Pro mnohé může být překvapivým faktem to, že nebylo zvykem topit čarodějnice, ale kacíře, jelikož kdykoli jsem slyšela vyprávění o čarodějnických procesech, vždy dotyčný zmiňoval právě topení a případně následné upalování. Přitom se na lidech nařčených z čarodějnickví páchaly ve výsledku mnohem horší věci. Z toho se dá soudit, jak málo většina lidí o tomto fenoménu ví. Já osobně se jím chci zabývat mnohem více, jelikož mě čarodějnickví fascinuje a jeho dějiny jsou neuvěřitelně zajímavé a zároveň přínosné třeba i jako inspirace pro mou vlastní práci.

Je zajímavé, jak moc se liší literární světy, které se vyloženě inspirují empirickým kultem čarodějnickví a využívají ho ve větší míře, oproti těm, které jsou především imaginací a z kultu čarodějnickví využívají jen pár konkrétních motivů. V *Zaklínači* třeba máme vývoj čarodějnickví dost podobný tomu našemu v empirickém světě. *Harry Potter a Kámen mudrců* využívá motivy jako hon na čarodějnice a podobně, ale v samotném příběhu se vlastně moc neobjevují, spíše slouží k budování reálií toho literárního světa jako takového, ale ne vždy přímo v knížkách, nýbrž třeba na *Wizarding Worldu*, což jsou stránky věnované knižní sérii *Harryho Pottera* tvořené J. K. Rowlingovou. Příklad toho, že je toto dílo hlavně imaginací, je třeba způsob užití magie pomocí kouzelnické hůlky, o kterém v empirickém světě žádné zmínky nejsou. Například čarodějky z *Úžasné Zeměplochy* jsou empirickému kultu čarodějnickví mnohem bližší. Co se pak čarodějnických procesů týče, je rozhodně nejvěrnější *Zaklínač*, který je v popisu postupech tortury v podstatě přesný.

Seznam literatury

Guileyová, RoeseMary E. *Encyklopedie čarodějnic a čarodějnictví*. [překl.] Miroslava Klímová. Praha : Olympia, 1989. 80-7033-432-0.

Jacques Le Goff - Jean-Claude Schmitt. *Encyklopedie středověku*. [překl.] Lada Bosáková. Praha : Vyšehrad, 2014. 978-80-7429-130-2.

Pratchett, Terry. *Čaroprávnost*. [překl.] Jan Kantůrek. London : Talpress, 1987. 80-85609-54-1.

Rowlingová, J. K. *Harry Potter a Kámen mudrců*. [překl.] Vladimír Medek. Praha : Albatros nakladatelství, 2001. 13-750-001.

Rowling, J. K. Ministers for magic. *Wizarding world*. [Online] 10. Srpen 2015. [Citace: 1. Duben 2023.] Volně přeloženo. Dostupné z: <<https://www.wizardingworld.com/writing-by-jk-rowling/ministers-for-magic>>

Rowling, J. K. Fourteenth Century – Seventeenth Century. *Wizarding world*. [Online] 8. březen 2016. [Citace: 1. 4 2023.] Volně přeloženo. Dostupné z <<https://www.wizardingworld.com/writing-by-jk-rowling/fourteenth-century-to-seventeenth-century-en>>

Rowling, J. K. Seventeenth Century and Beyond. *Wizarding world*. [Online] 9. Březen 2016. [Citace: 1. 4 2023.] Volně přeloženo. Dostupné z: <<https://www.wizardingworld.com/writing-by-jk-rowling/seventeenth-century-and-beyond-en>>

Rowling, J. K. Wizarding schools. *Wizarding world*. [Online] © WIZARDING WORLD DIGITAL 2023, 29. 1 2016. [Citace: 1. Duben 2023.] Volně přeloženo. Dostupné z: <<https://www.wizardingworld.com/writing-by-jk-rowling/wizarding-schools>>

Sapkowski, Andrzej. *Zaklínač - Čas opovržení*. [překl.] Stanislav Komárek. Petřvald u Karviné : Lenka Pilchová - Leonardo, 2011. 978-80-85951-70-7.

Sapkowski, Andrzej. *Zaklínač - Paní jezera*. [překl.] Stanislav Komárek. Petřvald u Karviné : Lenka Pilchová - Leonardo, 2012. 978-80-8595174-5.

Praktická část

Cena za život

Plameny ohňů odrážely rudé paprsky zapadajícího slunce. Ve vzduchu byl cítit déšť, spadané listy šustilo pod nohama rozbouřeného davu. Dřevo praskalo a kouř se valil jako kaskáda nočních mūr. Ženy zpívaly do chvíle, než jim hrdla zaplnila smrt a magické zvuky se proměnily v hrůzu nahánějící skřeky.

Dav jásal.

Kapitán strážil se samolibým úšklebkem podal váček zlaťáků muži nižší hodnosti, jenž ho doprovázel.

„Předej jí to, jako poděkování. Za informace. Za každou pátou bych jí měl dát snad příplatek. Bejt ženská, nepřiblížím se k ní ani na krok, vyčuchá každou křivku, co si zahrává s čárama. A ty dnešní tak pěkně hořej,“ zatetelil se. „Vzkaž jí, že se rád odvděčím i jinejma způsobama. Stačí říct,“ olízl si bezděky rty. „A teď už vypadni, tady si mi k ničemu,“ poručil přísně.

Křik žen utichl.

„Nejsem felčar, nemůžu pomoci,“ snažila se Mína přibouchnout dveře před nosem kovářovy ženy. Ta jí však mezi futra strčila buclatou nožku v rudých škorňích.

„Já vím, že nejseš felčar, holka. Ale pomoci mi můžeš. Mlčím jak hrob a zaplatím, Stefan má práce nad hlavu, takže o prachy není nouze!“

„Tak si zaplaťte pořádného felčara! Jinak mě ještě z něčeho nařknou a dopadnu jak ty chudinky dneska. Sbohem.“ Snažila se ženu vytlačit ze dveří. Ke své smůle však byla Mína přespříliš drobounká a křehká jako věchýtek. Než se nadála, byla ta matrána v její předsínce.

„Snažně tě prosím, holka. Nic ti nehrozí. Teď upálily tolik ženských, že musej dát chvíli pokoj. Ručím za sebe vlastním životem, holka, však já taky riskuju, když tadyhle u tebe jsem!“

Mína s hlasitým povzdechem přibouchla za nezvanou dveře.

„Dobrá tedy, pojdte se mnou.“ Vedla ji za sebou do zadní místnosti. V ohništi příjemně plápolal oheň a vrhal světlo na hezky opečovávanou jizbu. Sloužila zjevně jako přípravna pro krmů, i jako místnost na spaní. Mína ukázala na volnou židli a z kotlíku nad ohněm nalila čaj do dvou otlučených hrnečků.

„Co vás trápí, madame...?“

„Říkej mi Rózo, holka. A co mě trápí? Manžel hrozně chce děcko, ale...“

„Nedaří se vám?“ Koukala na ni svýma obrovskýmá modrýmá očima.

„To já nevím. Můj chlap totiž asi nechápe, že aby měl děcko, musí nejprve... Však víš, holka,“ uzarděla se Róza.

„Nevím, madame. Musíte být konkrétní.“

„Ach jo, na starý kolena tady budu... Ale no jo, tak dobře. Že se mnou musí spát, holka, a nejen vedle mě, se mnou!“

„On snad nechce?“

„Ale von chce. S leckterou mladou hezkou kurvičkou by si zašpásoval, ale se mnou, na to nemá nikdy dost sil! Prostě mu vždycky zvadne klacek a nic z toho, ať dělám, co dělám.“ Ná-
vštěvnice vypadala upřímně nešťastně.

„Pak se ale nemůže divit, že nejste těhotná,“ konstatovala suše Mína.

„Kdybys měla, holka, něco, čím ho povzbudit,“ nedala se Róza.

Mína chtěla odporovat, že je kovář jen prachsprostý hulvát, když vyčítá své ženě něco, za
co může sám, ale při pohledu na nešťastnici to nedokázala.

„Dejte mi chvíli,“ hlesla a vyběhla ze dveří. Když se vrátila, nesla v ruce malý balíček.
„Z tohohle udělejte buď čaj, nebo to zamíchejte do jídla. Stačí lžíce. Je to směs kotvičnicku,
rozmarýnu a zázvoru. Je to chuťově dost výrazné a co je důležitější, většina z toho je
z dovozu, takže...“

„Takže mě to bude stát balík, chápu, holka, ale tím se netrap. Jak už jsem vostatně řekla,
chlap má pořád práce dost a tohle jistě ocení. Na, tumáš.“ Podala jí celý měšec.

Mína přikývla na znamení vděku.

„Vy si to ostatně můžete dát s ním, ať z toho taky něco máte,“ dodala ještě, když se lou-
čily ve dveřích.

Matróna lehce zrudla.

„Mně stačí, když něco bude. Ale zkusím to, holka, zkusím to. Snad to vyjde.“

Nechala za sebou jen klapot rudých škorní na tvrdé cestě.

Mína ještě chvíli počkala ve své jizbičce, přičemž v klidu upíjela čaj. V hloubi duše doufa-
la, že ji matróna opravdu nevyzradí, ale vzhledem k tomu, jak zoufale vypadala... Snad ne.
Když byl čaj ten tam, vykročila opět ze dveří, hned za nimi na pravé straně zatlačila na pří-
slušné místo na stěně a jinými dveřmi vkročila na schodiště mířící do sklepa. Do nosu ji udeři-
la vůně nejrůznějšího býlí, ale také krve a něčeho, co by snad ani nedokázala popsat. Když
sešla do kruhové místnosti, kriticky si prohlížela obsah kotlíku stojícího uprostřed a pro-
bublávajícího nad dohořívajícími uhlíky.

„Když to bude takhle smrdět, nikdo to nebude chtít,“ povzdechla si.

Prasečí krev jí zabublala v odpověď.

Rozhlédla se kolem sebe a očima přejížděla jeden ze stropu visící svazek bylin po dru-
hém. Zrak jí utkvěl na kořenu moldavku. Strhla ho tedy ze šňůrky a přešla k pracovnímu sto-
lu. Kořen vhodila do hmoždíře, přidala ještě jednu dvě bylinky, prášek z jedné ze sklenic ulo-
žených vedle stolu a celé to rozdrtila a smíchala dohromady. Vznikla tak temně černá směs,
kterou přidala k prasečí krvi.

„Hmm, mnohem lepší,“ usmála se, když jí nos přestal dráždit nepříjemně sladký zápach,
zatímco to celé energicky míchala.

„Co to má být?“ zděsila se, když jí klacek na míchání zůstal ve směsi stát.
Celé to neuvěřitelně zhoustlo.

„Zatraceně!“ vrískla a plácla se rukama zoufale do čela. Co teď? S rukama přitisknutýma na čele obcházela kotlík dokola a vztekla si mumlala. Pak se znovu podívala na jeho obsah.

„No co, hůř jim už být nemůže,“ povzdechla si.

Město bylo plné špíny, krys a nemocí. Ulice se hemžily prapodivnými ježibabami nabízejícími nejrůznější dryáky, amulety, drcenými drahými kameny, které ve skutečnosti byly drcenými kostmi toulavých psů, a další podezřelé předměty. Lidé, ať už zoufalí, či důvěřiví, jim dělali pěkné kšefty. Jiné ježibaby dokonce prodávaly i tajemná zakletí a uřknutí. Mína si z nich však nic nedělala, jelikož zvedaly tržby i jí samotné. To, co ježibaby zvrzaly, Mína napravovala, ať už šlo o průjmy, zácpy či šílené vyrážky. Horší však bylo, když se lidé střetli s opravdovou čarodějnici a něčím se jí znelíbili. Taková postižení se pak řešila dost těžce. To byl třeba případ Matovy matky - urazila šlechtice a ten na ni poštvál zloženu, které se přezdívalo „Holá Kost“, jelikož to podle všeho bylo to jediné, co z člověka po jejích zakletích zbylo. Naštěstí Mat tenkrát objevil Mínu, která se okamžitě pustila do léčby. A nejspíš i dost pomohlo, že „Holá Kost“ krátce po incidentu shořela na hranici, takže tím její kouzla ještě zeslábla. I tak se však Míne nepodařilo překonat všechny překážky a prokletí se neobešlo bez následků.

„Snědla jsem jen pár jablek! Jabka, rozumíš?! A lítaj ze mě horem dolem. Ještě že si tady, Míno, ty mně pomůžeš, že jo, že jo vid?“ Žena byla bledá jako měsíční svit, jen tváře měla lehce do zelena. Avšak přes to, že byla tak vyzáblá, že by ji i vítr odfouknu, měla v očích jiskru. Mat, šestnáctiletý klučina s černýma kudrnama, držel matku konejšivě za ruku.

„A čím jsi to zapila, Sáro?“

„Kozim mlejkm, čím jinym?“ Ukázala na džbán ležící na stolku vedle postele, na které seděla.

Mína jej vzala do ruky a přičichla. Teď se chtělo zvracet jí.

„Rýmu nemáš, Sáro?“

„Mám. Strašnou. Příšerný to je. Necejtím, jídlo chutná jako prach... Pro-proč se ptáš?“ Pozvedla jedno obočí. Tohle měli se synem společné. Mat ji tím pohledem často obdarovával při práci - aby totiž měl na zaplacení léků pro matku, odpracovával si to u ní tak, že jí pomáhal s domácími pracemi, trháním bylin a s mícháním jednodušších lektvarů.

„Pak je to jasný,“ povzdechla si, „Na ten tvůj slabej žaludek je tohle smrt. Mate, copak to necejtíš?“ vrhla přísný pohled na útlého chlapce.

„Vůbec jsem to nekontroloval!“ Rozhodil bezmocně rukama, „Je to čerstvě nadojený, jak mě asi mohlo napadnout, že je to zkažený?“

„Hmm. Fajn, jedno po druhym. Sáro,“ oslovila ženu a vytáhla z kapsy lahvičku s černou hmotou, kterou tam předchozího dne horkotěžko rvala, „tohle mi doporučovala jedna přítel-

kyně, prý se to užívá někde v zámoří. Co je na tom pravdy nevim, ale určitě ti to neublíží. Mohlo by to však pomoci s tím tvým zažíváním. Jestli ale máš strach, tak...

„Jen mi to dej, horší už to snad nebude. A navíc, zatím jsi mě neotrávila a bez tebe by mě pod drnem žraly červy. Tak co už. Akorát je to tuhý, jak to mám, jak to...“ snažila se nalít si obsah lahvičky do úst, marně.

„Mami!“ okřikl ji Mat.

„No co, však to je pravda. Tak jak to mám teda do sebe dostat?“

„Dej si to na lžičku. Třeba třikrát denně. A pak si vezmi tohle, jako vždycky.“ Podala jí pytlík plný velmi aromatických bylin. „A na tu rýmu ti pak pošlu něco po Matovi,“ dodala ještě.

„Díky, Míno.“ Žena jí tiskla ruku. Byla ledová jako sama smrt.

„Tak jo, Mate, teď mi ukaž tu kozu, kterou jsi dojit,“ vykročila Mína ke dveřím do dvora. Mat se pomalu zvedl z matčiny postele.

„Poradíš si, mami? Nepotřebuješ ještě s něčím pomoci?“

„Jen běž. Tohle už jsem dělala tolikrát, že to zvládnou i poslepu.“ Zamávala mu před očima pytlíkem bylinek.

Mat přikývl a vyšel za Mínou.

Koza měla od vemene přes levou půlku břicha obrovskou bouli a pokulhávala na levou zadní nohu.

„Tohohle sis nevšiml, Mate?“ divila se Mína.

Chlapci bylo trapně. Nejen že otrávil svoji matku, ještě si navíc ani nevšiml, že jejich koza není v normálním stavu. Na jeho obranu donedávna ani netušil, jak se taková koza dojí.

„Co s tebe s tím?“ ptal se zkormouceně.

„Vidíš, jak je to mlíko nažloutlý?“ Mína tahala za struky. „To je hnis. Má v tom vemeni pořádný zánět. Jak dlouho jsi ji nedojil?“

„Tak tři týdny, matka neměla na mlíko chuť a mně to nechutná.“

Mína si povzdechla. „Teď mě poslouchej. Tu kozu musíš dojit každý den, jinak jí furt natejká mlíko a nemá kam jít, pak má záněty. Teď jí budeš dojit tak dlouho, až nepoteče ani jedna jediná kapka a budeš s tím pokračovat do doby, než to splaskne. Taky musí hodně chodit a míň pít a žrát. To mlíko nepijte, dokud ta boule nebude pryč. A i pak ho radši očichej. Pokud se ti tohle ale nechce dělat, najdi si řezníka a kup pak novou kozu. Rozhodnutí je na tobě. Ale pokud ji z toho dostaneš, i kdybys to mlíko měl rozdávat sousedům, doj ji. Je to jasný?“ Věnovala mu přísný pohled.

„Jasně, budu. Promiň.“ Věnoval se špičkám svých bot.

„To zvíře takhle trpí. Vim, že tyhle věci neznáš a že Sára...“ Zarazila se. Nechtěla vyslovit nahlas to, co oba dobře věděli, ale nechtěli si to přiznat – Sára, dřív neuvěřitelně bystrá žena, přišla kvůli zakletí z velké části o rozum a stala se z ní slaboduchá bytost, která se o sebe sotva zvládla postarat. Mína doufala, že i tohle se jí jednou podaří zvrátit, občas se Sára dokonce probrala ze svého vězení a byla jako dřív, ale nikdy to netrvalo moc dlouho. Dřívější

Sára by nikdy nenechala zvíře tak trpět, přesně by věděla, co si počít. Mína to taky věděla od ní.

„Prostě se postarej, ať je jí líp, ano?“ Usmála se nakonec a vyrazila na další pochůzky.

„Měla bys to prodávat, Míno, mohla bys zachraňovat životy!“ Mat položil prázdný kotlík u Míny na stůl.

Netvářila se na to moc nadšeně.

„Tohles neměl, Mate... Jestli mě někdo nahlásí, skončím do vteřiny na hranici!“ ohradila se, sundala kotlík ze stolu a zamířila do své podzemní místnůstky, kde jej ihned naplnila vodou a dala nad oheň, aby se vyčistil. Matova matka se po léku uzdravila tak rychle, že mladík Míně ukradl jeho zbytek a dával jej nemocným na ulici.

„Ale pokud to u těch dalších zabere, vyděláš majlant!“

„Pokud to zabere, nikdo se o mně nesmí nic dozvědět, z hranice nikomu nepomůžu!“ vztekala se.

„Ale...“

„Žádné ale! A teď mi laskavě podej... zatraceně!“ vyjekla, když se ozval shora buchot na dveře.

„Zůstaň tady a mlč jako hrob.“ Mína vrhla na Mata nasupený pohled krásných zelených očí a už běžela do schodů, utírajíc si ruce do malé bílé zástěrky kolem pasu.

„Holka zlatá!“ smála se na ni již známá matróna od ucha k uchu.

„Zdravím, Rózo, co tu...“

„Přišla jsem poděkovat! Chlap na mně skáče jak horská koza, jen co si dá ten tvůj utrejch! Jestlinc nebudu do měsíce těhotná, tak se budu hodně divit! Ale nějak mi to dochází, mohla bys mi namíchat další? Peníze nesu!“ Podávala jí měšec, jež vydával krásný chrastivý zvuk.

„Já ale... Musím sehnat bylinky, nemám jich dost. Navíc vám to mělo vydržet mnohem dýl...“ Hleděla na kovářovu ženu trochu zmateně. Ta se celá uzarděla tak, že její tváře vypadaly jako velké jahodové koláče.

„No, možná že sem to krapet přehnala a dali jsme si i šestkrát za den. Tahle obouchaná jsem dlouho nebyla! Nešlo odolat,“ uchechtla se, pořád celá rudá.

„Dejte mi týden a pak se stavte. Nate, ty peníze si nechte.“ Podávala jí měšec nazpět.

„To si nech, holka, všakť já ti věřím. S pánem Bohem!“ Zaklapala rudými škorněmi na prašné cestě. Jak ji tak Mína pozorovala, všimla si, že cestou skoro tancuje. Nemohla jinak, než se taky usmát od ucha k uchu, stejně jako matróna.

„Tak von tu starou takhle klátí, jo?“ prskal smíchy Mat, když se za ním Mína vrátila.

„Neměls co poslouchat!“ zlobila se. „A dej pokoj. Však si to ta ženská zaslouží.“

„No jo, to víš, kovář si to rozdával s kde kým. Dokonce mi jednou přebral děvče! Nedivím se, že mu tahle obtloustlá stará...“

„Takhle o ní nemluv!“ okřikla jej Mína.

„...obluda nebyla po chuti.“

„Ještě cekni a dám ti pár facek, aby se ti vrátil rozum! A teď jdi vylejt špínu z toho kotle, ať můžu vařit. A pak pomažeš na trh, třeba se naučíš trochu úctě. A jestli tě zase oberou, tak si mě nepřej. A honem!“ rozkázala přísně.

Mat se dal, snaže se zadusit smích, spěšně do práce.

Mladík se prodíral ztemnělou ulicí a roztřeseně těkal očima po postranních uličkách. Na tržnici, kde chtěl koupit bylinky pro Mínu, vypukl požár a strhla se taková mela, že se ani nepokoušel shánět potřebné zboží a místo toho se vypravil do zapadlého krámku poblíž centra. Bylo to ovšem dost daleko a než byl v půli cesty, obloha se zatáhla a hrozila deštěm, ne-li bouří. A bez slunečních paprsků byly ulice o dost děsivější.

Když konečně spatřil dveře s umně vyobrazenou mateřídouškou, vzal jemně za kliku a pokusil se vstoupit. Marně. Dveře byly zamčené a když nahlédl dovnitř okenicí, bylo jasné, že tam nikdo není. Nedalo se nic dělat, musel se k Míně vrátit s prázdnou. Kéž by aspoň nevážil takovou cestu... Na špinavé dlažbě se ozvalo prvních pár kapek. Matovi přejel mráz po zádech a měl neodbytný pocit, že jej někdo sleduje. Přivinul si blíž k tělu kabátec a o něco rázněji vykročil na cestu zpátky. Koutkem oka zahlédl pohyb v jedné z postranních uliček, nezastavoval však, aby zjišťoval, kdo tam je. Déšť jej energicky tloukl do těla, oblečení se mu lepi- lo na kůži. Zadoufal, že stejný déšť kropí i tržiště, pokud tedy už nebylo pozdě. Před sebou zahlédl postavu v kápi. Nemeškal a pokusil se zmizet v jiné ulici, teď už běžel. Za sebou niko- ho neslyšel, ale to mohlo být dost dobře tím, že déšť přehlušil všechny okolní zvuky. Vyběhl na menší prostranství a spěšně se ohlédl. Nezdálo se, že by jej někdo pronásledoval. Přímo proti němu se na chvíli objevil pruh světla, jak se otevřely dveře.

Leknutím nadskočil, ale pak si všiml, že ze dveří vyšel nějaký chlapík v dobré náladě, na- čež při zpozorování deště zase rychle zalezl, a nad dveřmi visel nápis „Krčma u Lochmistra“. Mata ani nenapadlo, že by do krčmy nešel.

Lochmistr, majitel krčmy, byl obří chlap s rameny širokými jak dvě telata a vysoký snad dva metry. Rozhodně vzbuzoval respekt.

„Co chceš, mladej?“ ptal se, jakmile se Mat usadil u jednoho z menších stolků.

„Pivo,“ odpověděl bez okolků. Snažil se působit sebejistě.

„Hech,“ ušklíbl se Lochmistr. „A má fakan jako ty nějaký prachy?“

Mat bez váhání vytáhl měšec, který předtím dostala Mína od Matróny, a hodil ho na stůl. Měšec pěkně zachrastil. Několik chlapů sedících u okolních stolků na něj zběžně po- hlédlo, načež se dál věnovali bujarému veselí. Sám Lochmistr prostě přikývl a za chvíli před mladíkem přistál korbel zlatavého piva. Mat potěšeně svlažil rty.

„Bej sebou, tak rychle vypadnu, mladej,“ ozval se chlapík zabalený do kabátu z ovčí kůže, který si k němu přisedl. Pod jeho pohledem Mat bezděky ucukl, ten muž měl až děsivě tmavé oči, jak kdyby místo nich měl portály do temnoty.

„Venku ale prší a já si zrovna dal pivo. Zůstanu tady,“ odpověděl Mat co nejpevnějším hlasem, ačkoliv se mu pěkně rozklepala kolena.

„Jak chceš,“ ušklíbl se ten v ovčím kabátu a mávnutím na Lochmistra si poručil pivo. Mat se pokoušel popíjet to své, ale v přítomnosti muže se cítil značně nepříjemně.

„Pěknej měšec,“ prohlásil muž jakoby nic. Mat po něm rychle sáhl, za což si v duchu pořádně vynadal. Teď vypadal jako srab.

„Díky,“ vytáhl z vínově zbarveného měšce pár mincí a položil je na stůl. „Nějak mě přešla chuť,“ vstal od stolu a snažil se z krčmy zmizet tak rychle, jak to jen šlo, přes půlku piva nechal na stole. Všiml si, že muž si jeho korbel bez okolků přitáhl k sobě a pil z něho. To už však nebyla Matova starost. Když se za ním zavřeli dveře, udělal sotva pár kroků a v hlavě mu bolestivě zadunělo. Poslední, co si pamatoval, bylo to, že se skácel k zemi.

Pořád pršelo, ale zdaleka ne tak silně, když Mat konečně rozlepil víčka a nahmatl na hlavě obrovskou bouli. Prohlídl si pak ruce, ale zdálo se, že hlava nekrvácela. Pak mu něco v hlavě sepnulo, sáhl do kapsy a nahmatl – nic. *Zatraceně*. Někdo mu sebral celý měšec. Za tohle ho Mína určitě zabije. Pokusil se vstát, aby dál neležel v blátivé kaluže, jež se pod ním vytvořila, ale hlava ho tolik třeštila, že se okamžitě sesypal zpátky.

„Jen pomalu, hochu. Na, tohle tě třeba postaví na nohy,“ hodil po něm muž v ovčím kabátci jeho měšec.

„J.jak...“ drkotaly mu zuby. Muž se usmál, působilo to trochu zlověstně. Pak mu ale podal ruku a opatrně jej postavil na nohy.

„Jsem kapitán stráží. Šel jsem po jednom chlápku, zlodějíčkovi, kterého už pěknejch pár dní nemůžu dostat. Jak jsi ale včera pěkně chrastil tím měšcem, nespustil z tebe ten chlap voči. Bylo mi jasný, že po tobě půjde. Kdybys mě poslech a hned vypadnul, ušetřil by sis tu bouli. Tim tvym hrdinstvím stihnul totiž ten hajzl vypadnout ven a počkat si na tebe tam. Nemoch jsem ho tak zastavit, musel jsem počkat, až po tobě pude. Když tě dostal a vzal ti prachy, teprve sem vylez z toho pajzlu. A ten bastard pěkně utíkal. Ale na mě si jen tak někdo nepřijde,“ znovu se usmál.

„Díky. Asi,“ prohmatával si Mat znovu svoji bouli. „A hlavně díky za ten měšec,“ dodal rychle, když viděl Kapitánův pohled.

„Dík za dobrou návnadu. Kdybys měl zájem, hledám někoho na pomoc. Dobře platím. A naučím tě, jak se bránit takovej m klackům, co bijou po hlavě,“ uchechtl se a v očích mu zajiskřilo.

„Proč byste stál o moji pomoc? Zrovna moc jsem se nepředved...“

„Máš docela kuráž. Jen ji trochu... Ehm, vystrčit na světlo.“

Mat se na něj podíval. Zdálo se, že to Kapitán myslí vážně. Zrudly mu tváře.

„Já... Promyslím to. Dík za nabídku.“

„Fajn. Ale zkus přemejšlet rychle. Pak už tě třeba potřebovat nebudu. A teď pojď, mám u krčmy koně, zavezu tě domu. Mrtvej bys mně byl k ničemu.“

Mráz už štípal do tváří a vzduchem létaly vločky, podzim přituhoval. Mína procházela přístavním tržištěm a sem tam si ještě všímala ohořelých kúlů či zčernalých míst na zemi,

jediné známky po ne tak dávném požáru. V rukou pevně svírala malý proutěný košík a jak se prodírala davem, sotva ho zvládla udržet v rukou. V takových chvílích hořce litovala, že je tak drobounká.

„Tak uhněte, vy hovada, nevidíte tuhle tu holku? Není zvědavá na vaše tlustořiti, koukejte udělat prostor,“ objevila se vedle ní krásná vysoká žena s rusými vlasy. Lidi kolem, muži především, rázem ustoupili stranou jako mávnutím kouzelného proutku a Mína tak mohla o něco volněji dýchat. Nesnášela davy.

„Díky, Liso,“ zamumlala a vykročila ke stánku s exotickým býlím.

„Vypadáš vyloženě nadšeně, že mě vidíš,“ uchechtla se kráska.

„Vezmu si ten zázvor, prosím,“ houkla Mína na trhovce, který se rázem mohl přetrhnout. „Ještě pořád děláš pokusy na novorozencích?“ utrhla se rádoby lhostejně na Lisu.

Té se jen zajiskřilo v očích.

Mína si poručila ještě pár věcí, zaplatila a obrátila se k odchodu.

„Víš co? Stav se dneska na zvonkovou mez. Uvidíš, jak pěkně to umím s novorozenci teď,“ zašeptala Lisa Míně do ucha.

Té přešel mráz po zádech.

„Ne, díky, to fakt nemám zapotřebí.“

„Ale no tak, Míno. Pomoc by se mi hodila. A ty máš zrovna tak užitečnou au...“

„Sbohem, Liso. I když ten se k tobě jistě točí zády,“ přerušila ji Mína rázně.

„To je dobře. Jsou věci, které by vidět neměl,“ usmála se kráska tak, že jí připomínala zmiji těsně před útokem.

Mína se k ní otočila zády a pádila pryč tak rychle, jak jen to mezi lidmi šlo. Lisino kouzlo rázem opadlo, a tak měla Mína zas co dělat, aby se z toho davového šílenství dostala ven.

„Zdravím, Rózo, co vy tady?“ ptala se Mína, když celá udýchaná dorazila ke svému domku.

„Ale coby, jdu se zeptat, jestli máš ten můj zázračnej lék!“ usmívala se jak měsíček na hnoji.

„Zrovna jdu z trhu, namíchám ho. Pojdte dál,“ otevřela matroně dveře.

„Copak ještě nejste obtěžkaná?“

„A jak to mám vědět, holka? Zatím na sobě nic nepozoruju!“ usadila své ctěné pozadí na jednu z židlí, ta pod ní trochu zavržala.

„Co měsíčky?“

„Co s nima?“

„No co s nima, máte je?“

„Já nevím, už nějakou dobu ne. Proč, je to důležité?“ „Rózo, to znamená, že čekáte dítě,“ chytla matronu za ruku a srdečně se usmála.

Ženština na chvíli celá ztuhla, pak ale vyskočila na nohy a objala Mínu tak prudce a silně, že jí málem polámala žebra.

„Holka, to je nadělení! Musim to běžet říct chlapovi! Díky! Ale můžeme ještě... Můžeme spolu ještě...“

„Myslím, že to ničemu neškodí, ale sama dítě nemám, tak nevím,“ culila se pořád Mína.

„Radši mně ještě namíchej ten prášek. Nikdá nevíš. A pak se půjde slavit. Přejď večer do krčmy, co ty na to, holka?“

Mína se zamyslela.

„Tohle se nedá odmítnout,“ usmála se naposled, než zmizela do své podzemní komůrky.

Jak se kapitán blížil k určenému místu, v uších mu čím dál více podivně hučelo. V dálce před sebou viděl mihotavé plamínky a slyšel zvláště podmanivý zpěv. Přidal do kroku, ne že by spěchal, ale kouzlo toho místa ho něčím vábilo. Na jeho společnících bylo vidět, že jsou na tom dost podobně. Na tvářích měli přihlouplé úsměvy, oči se jim zvláště leskly a některým dokonce sem tam ukápla slina. Kapitán se zhrozil, když si uvědomil, jak směšně musí vypadat. Kvapně si otřel koutek úst a štípl se do tváří, aby se trochu probral.

Když mez byla nedaleko, tak se muži rozestoupili kolem a přikrčili se ve stínech stromů. Výhled, který se jim naskytl, byl krásný a hrůzostrašný zároveň. Sedm malých ohnišť tvořilo kruh, v jehož středu tančila a zpívala nahá rusovláska. Kapitán nikdy neviděl nikoho s tak bledou kůží, ta její vyloženě odrážela měsíční paprsky a svítila do noci jako maják. Vlasy se jí divoce míhaly kolem obličeje, malá kulatá prsa nadsakovala v prapodivném rytmu jejího tance. Muži, jeden po druhém, pokládali své zbraně na zem, sedali si do trávy a nechávali si učarovat tím krásným zjevením.

„Driadeth dranah, driadet naan, driadeth tera!“

Kapitána zamrazilo v zádech. S těmito slovy na ústech, vykřičenými do noci, tancovala kráska ještě zuřivěji. Vzápětí rozpažila ruce, vykřikla své zakletí naposledy a šest ze sedmi ohňů v tu chvíli uhaslo. Mýtinou se rozezněl dětský pláč. Kapitán trhl hlavou a protřel si oči. Rusovláska se blížila k vrtícímu se chumlu látek, který osvětlovaly plameny. V záře měsíce se zaleskla čepel.

Tohle zašlo už moc daleko. Kapitán prudce vstal a rozběhl se vstříc té ženštině.

„Dost!“ tasil meč. Kráska se otočila k němu a on pohlédl do ďábelských očí čarodějnice. Kdyby uměl pohled zabíjet, kapitán by se nedožil rána. Zorničky rozšířené přes celé oko působily jako přímý vchod do kotlů pekelných. Kapitán se zarazil, nohy jako by mu někdo přikoval k zemi, ruce ztěžkly, meč klesl špičkou k zemi. Miminko plakalo čím dál tím víc.

„Ráda vás poznávám, kapitáne,“ ozvala se stvůra sladce a pevně uchopila dýku, jíž se chystala vrazit kapitánovi přímo mezi oči, když se ozval tupý úder a ona padla obličejem k zemi.

„Rád tě vidím, Mate, fakt. Ani nevíš, jak jsem rád, že seš tady,“ klesl kapitán na kolena a ztěžka oddychoval. Mat spěšně svázal omráčené čarodějnici ruce.

„Původně jsem nechtěl. Ale díky týhle fuchtli to začalo být dost osobní. Mína na ni dost... Echm,“ zarazil se. Mína si mu postěžovala, že narazila na svou dávnou „přítelkyni“ a že se

obává toho, čeho všeho je schopná. Mat to šel hned Kapitánovi ohlásit, a le podal to tak, že vyslechl dvě náhodné ženštiny na trhu. Nechtěl Míně dělat problémy.

„Cos říkal? Proč že je to osobní?“ zarazil se Kapitán.

„Já, no, zjistil jsem, že je to následkyně jedný ježibaby, co zaklela mou matku. A nikdo takovej nezasluhuje žít,“ vyrazil ze sebe.

„Žádný strachy, teď dostane, co zaslouží,“ kapitán se zvedl za pomoci Matovi nabízené ruky. „Všichni vstávat! Popadněte tu prokletou ježibabu a odvedte jí do cely! A někdo se koukejte postarat o to děcko, ten řev už je k nevydržení. Hned!“

Muži otupěle vylezli z křoví. Mat se sklonil k děťátku a opatrně jej vyzdvihl do své náruče. Půlku obličejů mělo dítě úplně zuhelnatělou a při pohledu zblízka si všiml, že má jedno oko modré, druhé karmínově rudé. V duchu pronesl za dítě modlitbu a doufal, že se tak narodilo. Jinak by to totiž znamenalo, že přišli pozdě.

„Co čumíte jak půl prdele z roští?!“ osočil kapitán své podřízené.

„Ona... Ona... no... ona prostě...“ muži stáli v hloučku kolem ženy a nehnuli ani brvou. Zdálo se, že se neodvážejí dotknout se její nahé kůže. Prostě jen stáli a zírali.

„Je tak krásná,“ povzdychl si jeden z nich a o krok ustoupil.

„Koukejte se sebrat, vy tupci! Jestli je nahatá ženská problém, tak přes ní prostě něco hodte. Ale hned potom ji koukejte popadnout a jdeme na strážnici!“ kapitánovi tváře začínaly nabírat podobnou barvu, jako plápolající oheň. Jeden z chlapů konečně sundal svůj kabát a ženu jím zakryl. Pak nezbylo než uhasit poslední z ohňů, aby se předešlo dalšímu požáru, a vyrazit zpátky do tmy. Mat k sobě vinul dítě a tiše mu prozpěvoval, dokud je neutišil. Kéž by tak věděl, kde hledat jeho matku.

Do očí jí zabodaly sluneční paprsky. Mína se posadila na posteli a vzápětí se svalila zpátky.

Hlavu měla jak střepeň, svět se jí točil a žaludek hrozil, že znovu předvede její večeri.

„Co jsem to u všech ďasů pila,“ přiložila si ruku na upocené čelo. Pak se snažila se rozpomenout, co se předešlý večer dělo, ale moc jí toho v paměti neuvízlo. Byla si jistá jen tím, že pivo a medovina tekli proudem.

Buch buch, ozvalo se ode dveří.

„Kdo je to?“ nebyla si jistá, jestli jí vůbec mohl někdo slyšet, tak měla vykřičený hlas. Rázem si vzpomněla na přisprostlou písničku, kterou zpívala spolu s Rózou snad stokrát.

Příchozí na nic nečekal, jelikož slyšela, jak zavrzaly panty u dveří. Do místnosti se vřít il jako hurikán Mat.

„Míno?“ věnoval jí dost překvapený pohled.

Pokusila se o úsměv, ale místo toho pozvracela podlahu.

„Ty teda vypadáš,“ Mat vytáhl z kapsy kapesník a otřel jí rty.

„Díky.“

„Zatím neděkuj. Donesu ti vodu. Zkus se dobelhat aspoň do kuchyňky, já tu zatím uklidim. Potřebuju s tebou mluvit, ale v tomhle stavu...“

„Dole mám něco na žaludek a na bolest hlavy. Mohl bys...?“

„Samozřejmě. Můžeš vstát?“

„Bez zvracení asi ne.“

„Ach jo. No dobře, tak pojd', zkusím tě odnést. Tak je to fajn, ještě mi dej ruku kolem ramen, tak je to dobře,“ zvedl ji do náruče a přenesl na kuchyňskou židli.

„Co konkrétně chceš přinést?“

„Spíš vyrobít, jestli můžeš? A zkus mluvit míň nahlas, zabíjíš mě,“ držela se Mína za spánky.

„Patří ti to,“ šklebil se na ni, ale přeci jen se trochu ztišil.

„Takže?“

„Máta, meduňka, březová kůra. Taky med a kůru toho vzácnýho ovoce. Svařit. Pak tam přilej trochu toho dryáku, co jsme vyráběli minulej tejden. To by mohlo pomoci.“

„Dobře, jdu na to. Ale pak si musíme promluvit. A slíbíš mi, že se nenaštveš.“

„Když mi pomůžeš z tohotohle, budu tě navěky milovat.“

„To beru,“ usmál se na ni a vyrazil po schodech dolů.

„Tady je tvůj lék na protančenou noc, Míno,“ podal dívce pohár s nelibě páchnoucí tekutinou.

„Díky. Ještě vodu, budu to potřebovat zapít,“ přičichla k poháru a pokud to šlo, o něco víc zbledla. Mat tedy podal ještě pohár s čistou vodou a Mína vypila obě tekutiny.

„Pomohlo?“ zajímal se Mat.

„Sám dobře víš, že nic nefunguje hned. Rychlejš je akorát nadrženejš chlap. Ale žiju. Tak mluv, cos mi chtěl?“

Mat se usadil naproti a chvíli si jen mnul bradu. Přesně nevěděl, jak začít.

„Našli další čarodějnicí,“ pohrával si s pramenem svých vlasů.

„Ach jo, to není dobrý. Ale jestli jí našli... Víš, jak to chodí.“

„Vim. A přesně proto jsem ji nahlásil.“

„Cože si?!“ prudce na něj otočila hlavu a dostala závrať. Kus odvaru z máty přistál na podlahu. Mat hned vyskočil ze židle, opět jí otřel ústa a dal napít vody. Poodstoupil dva kroky a opřel se o stůl.

„Proč bys něco takovýho dělal?“ promluvila konečně opět Mína.

„Kdybys viděla, co prováděla. Pochopila bys.“

„A to něco prováděla předtím, nebo potom, cos ji udal?“

Mat zkoumal nějaký drobek na podlaze.

„No tak, mluv!“ Mínejš docházela trpělivost. Neklidný žaludek tomu moc nepomáhal.

„Předtím. Ale na moji obranu, sama jsi o ní říkala, že je nebezpečná a že patří do žaláře! A když jsem viděl... Nemáš ani tušení, co je to zač. Je to stvůra, Míno!“

„A co já? Jsem taky stvůra? Tos mi přišel říct? Že si mě za chvíli vyzvednou a skončím na hranici?!“ už se neudržela a křičela.

Mat se odevzdaně svalil na židli.

„Dobře víš, že to bych nikdy neudělal. Ty nejsi špatná, Míno, ty lidem pomáháš. Tahle odporná čarodějnice jim ubližuje.“

„O koho jde?“

„O Lisu. Tu rusovlasou. Říkalas, že chce spáchat nějaký rituál. Už jsi o ní mluvila víckrát a všechno to znělo... zle. Navíc si kapitán myslí, že může i za ten požár na tržišti.“

„Jak zrovna ty můžeš vědět, co si nějaký kapitán myslí?“ obořila se na něj s pošklebkem, v očích se jí zvláštěně zalesklo.

„To je vlastně hlavní důvod, proč jsem tady. Před nějakou dobou mi nabídl práci. Nejdřív se mi to moc nezdálo, ale nakonec... Nakonec jsem to přijal. Mám za sebou i nějaký výcvik a líbí se mi to,“ zadíval se jí zpříma do očí.

„Tak to mě natuty čeká hranice. Přemejšliš vůbec, ty jeden zabeďněnej hlupáku?“

„Nic tě nečeká!“

„Proč bys vůbec chtěl pracovat pro Kapitána?“

„Protože už mě nebaví dělat poslička. Nebaví mě se strachovat, že když někomu pomůžem, potrestají nás za to. A to, co čeká dítě, na kterým páchala ty svoje rituály... Za to musí ta kurva shořet!“ udeřil pěstmi do stolu.

„Jak zaplatíš...“

„Kapitán platí dobře. Léky pro matku nebudou problém. Jestli je to tvoje jediná starost, musím jít,“ jal se zvedat.

„Ne, to teda není moje jediná starost. Zbláznil ses?! Slib mi to. Slib mi, že když se budu starat o tvou matku, jako to dělám už sedm let, jestli si vzpomínáš, že nepůjdeš za svým kapitánem a společně nebudete sledovat, jak hořím na hranici. Slib to!“

„Nemusím nic slibovat, protože bych to nikdy neudělal.“

„Kdy ji chtěj popravit. Myslím Lisu.“

„Teď ji vyslychaj. Ale vzhledem k tomu, jak to chodí... Nejspíš zítra.“

„Říkalas, že u toho rituálu měla dítě?“ zadržela dech.

„Jo. Holčičku, měla sotva pár týdnů.“

„Matka se našla?“

„Nikdo matku nehledal,“ zatnul Mat pěsti.

„Proč?“ ptala se, i když tušila, co jí odpoví.

„Jedno oko měla rudý. Kapitán tvrdí, že ji ta ježibaba uřknula. Že je posedlá démonem. Snažil jsem se ji zakrýt, jenže...“

„Jenže ti teď kapitán poroučí a ty seš poslušnej pejsek. Sám sis zvolil. Sám neseš na rukou její krev.“

„Nechali ji na kraji lesa vlkům. Chtěl jsem se pro ni vrátit, vážně chtěl. Ale našel jsem jenom tohle,“ hodil na stůl kus zkrvavené látky a propukl v pláč.

„Proč tedy s tím kapitánem jsi?“ nechápala Mína.

„Udělal, co musel. To dítě posedl sám ďábel! Kvůli ní! Nemám mu to za zlé. Ale tý ježiba-bě jo. Nemůžu se dočkat, až ji uvidím hořet,“ utřel si slzy, rysy v tváři mu ztvrdly.

„Její matka by to stejně měla vědět. Jinak bude pořád hledat. Najdi ji, Mate, najdi a zbav utrpení. Prosím tě o to. Ber to jako poslední úkol ode mě,“ stiskla mu ruku.

„Zkusím to,“ oplatil jí stisk. Pak se otočil a nechal ji o samotě s jejím rozbouřeným žaludkem.

„Oko za oko, oheň za oheň,“ kapitán dal rozkaz a jeho muži obestoupili hranici, Mat mezi nimi. Pak všichni naráz zabořili louče do suchého chrastí. Hranice začala pomalu doutnat.

„Za oheň? Upalujete mě kvůli tomu, že sem rozdělala v lese oheň?“

„Nech si říci. Zapálilas celou tržnici, ty proradná svině! Ale proto tu nejsi. Na tu malou jsi seslala ďábla a kvůli tobě je mrtvá. Jako by nestačilo, že s nim obcuješ sama, ještě do toho zatahuješ nevinný děti!“ prskal vzteky Mat a snažil se svou louč zabořit co nejhlouběji do chrastí, aby hranice začala rychle hořet.

„Zapálila jsem tržnici? To je mi novinka! A tomu dítěti jsem nic jsem neudělala, nic! Pusťte mě, vy svině!“ křičela na kolemstojící, doufajíc, že se nad ní někdo slituje. Dav však při pohledu na první plamen spustil v jásot. Obrátila se na Mata.

„Snad ta maličká umírala dlouho,“ plivla mu do tváře. Mat ničeho nedbal, přikročil blíž k hranici, vytáhl zpět svou pochodeň a přitiskl ji na břicho čarodějnice. Do nosu ho vzápětí udeřil pach pálicího se masa, uši mu zaplnil křik. Někdo ho chytl za ramena a odtáhl pryč, křik utichl a změnil se v nenávistné zařikání. Pak utichlo i to.

„Oheň za oheň,“ opakoval kapitánova slova, zatímco sledoval, jak oblohu olizují plameny. Mína to celé pozorovala zpozzdálí, byla to však první poprava, kdy ji nebylo čarodějnice na hranici líto.

Zima přešla v jaro a v jednom z ještě studených večerů stála Mína v čele postele, ruce i zástěru měla celé zkrvavené a v dlaních držela malého novorozence. Róza vyčerpaně oddechovala a kovář, její manžel, seděl bledý vedle ní a držel ji za ruku.

„Všechno je v pořádku. Deset prstů na rukou, deset na nohou. A jaké má hlásek!“ cvrlikala nadšeně Mína, zatímco miminko se hlasitě vítalo se světem.

„A je to... je to...“ chtěla vědět Róza.

„Je to holka!“ vtiskla Mína děvčátko matrně do náruče.

Ta jej okamžitě láskyplně přivinula k sobě a plakala štěstím. Kovář se jen plaše usmíval, vypadal vyčerpaně, jako by dítě porodil on sám.

„Holka...“ říkala si matrná a hladila miminko po splených světlých vláskách.

„Máte jméno?“ zajímala se Mína.

„Já chtěla Mínu, ale asi by se to pletlo. A když je teď to jaro... Pojmenuju ji Vesna,“ culila se Róza.

„Krásný jméno. Já už půjdu, ale kdyby bylo něco třeba... Víte, kde mě hledat,“ rozloučila se.

Na tenhle večer měla Mína původně úplně jiné plány, ale porod měl samozřejmě přednost. Jednu věc ale odložit nemohla. Čerství rodiče jí v odchodu nebránili, přeci jen byli una-

vení a tenhle moment bylo třeba si užít jen ve třech. Mína tedy vyšla ze dveří a zamířila nejdřív domů, trochu se omýt.

„Kde jsi tak pozdě?“ ozvalo se z kouta její jizbičky a Mína leknutím vykřikla, přičemž zároveň směřem, odkud se hlas ozval, hodila vázu, kterou v tu chvíli nahmátla.

„Au, Míno, to jsem já!“ kňoural Mat bolestí.

„Ty blázne jeden pitomej, proč tady sedíš po tmě?!“ Lusknutím prstu zapálila svíci stojící na stole a ta ozářila mladíkovu tvář. Mína si všimla, že si nechal narůst strniště.

„Nemohl jsem najít škrtadlo. Proboha, proč jsi celá od krve?!“ vyskočil od stolu a hned kontroloval, odkud krvácí.

„Nech toho,“ odstrčila jej. „Byla jsem u porodu, nic mi není. Jen se potřebuju umejt,“ spěchala k umyvadlu a konečně ze sebe začala oplachovat krev. Byl to skvělý pocit.

„Róza? Všechno v pořádku?“

„V naprostym. Má malou Vesnu, bohyni jara,“ hlásila Mína nadšeně. „Co tu vlastně chceš, Mate?“

„Přišel jsem ti říct, ať si dáš pozor. Kapitán dneska čeká na hlášení na další čarodějnici... Nemám tušení, o koho jde, ale být tebou, radši teď moc nevystřikuju nos. Kapitán chce vybít všechny čarodějnice do poslední. Poslední dobou bylo moc incidentů... Další požáry, farmářům pohynul dobytek... Kapitán dostává jednu stížnost za druhou.“

„A napadlo toho tvýho Kapitána, že to třeba s čarodějnicemi nemá co do činění?“ prskla Mína.

„Někdo za tím stát musí.“

„Jo. Takže se to vždycky hodí na nebohý ženský. Víš co, běž si za tím svým chytrákem, až pro mě přijdou, tak ať si tě se mnou nespojey,“ vyprovodila mladíka ke dveřím.

Ten si jen smutně povzdechl.

„Buď opatrná, Míno. A nikam moc nechod, prosím tě o to. Měj se,“ stiskl jí ruku a šel.

Když byl dostatečně daleko, přehodila si přes sebe Mína kápi a zamířila směrem ke strážnici. Tři dny poté vzplanuly další hranice.

O dva roky později...

Vesii, Rózino děvčátko, rostlo jako z vody. K druhým narozeninám dostala malá Vesna krásné červené škorně, stejné, jako nosila její maminka. A každý den v nich přicupitala k Míniým dveřím a s úsměvem se dožadovala laskomin. Mína ji zbožňovala a trávila s ní a s matrounou nesmírně času.

„Jednou bys jí mohla naučit své řemeslo, Míno. Však by bez tebe nikdy nebyla. A mohla by pomáhat lidem,“ říkala Róza často a Vesii se toho vždy s nadšením chytla. Míniina podzemní místnůstka byla jejím nejoblíbenějším místem na hraní a už ve dvou letech díky tomu znala spoustu druhů bylin a hub. Měla přirozený talent.

„Když bude Vesii chtít,“ odpovídala vždy s potutelným úsměvem Mína.

Na jednu stranu by děvčátko učila moc ráda, ale měla strach, aby se jí to nevymstilo. Hranice v okolí skoro nestíhaly chladnout. Navíc ne vždycky pomáhala k něčemu tak kouzelnému, jako byla malá Vesna. Nedávno naopak prodala kořen mandragory nějaké zoufalé šlechtičně, kterou znásilnil její vlastní strážný a měla před svatbou, takže outěžek nebyl zrovna na místě. Šlechtičnu si pak musela nechat u sebe přes noc, jelikož se zmítala v křečích a silně krvácela. Mína byla ráda, že se dívka dožila rána. Dítě samozřejmě nepřežilo. Ačkoliv nerada, dělala Mína svou práci vždycky dobře.

„Míno?“ vytrhla ji matřona z myšlenek.

„Hm?“

„Mohla bys zejtra přijít k nám a dohlídnout trochu na malou? Musím na chvíli vodject, muž sice bude doma, ale má strašně práce a nechci holku nechat bez dozoru...“

„No jasně, moc ráda!“ souhlasila Mína.

„Díky. Nevim, co bych si bez tebe počla,“ objala ji Róza šťastně.

Mína se probudila do slunečného dne a když mířila k Róze domů, nad hlavou jí vesele cvrlikali ptáci. Konečně se trochu oteplilo, a tak si vykračovala veselým krokem a nechala se hřát paprsky na zátylku. Jen se otevřely dveře, děvčátko se jí omotalo kolem krku.

„Mínoo, Mínoo! Mamii, Mína je tady!“

„No jo, maličká, jen klid, jen klid!“ smála se Mína.

„Vesii, slez z Míny dolů, ať si to hlídání ještě nerozmyslí!“ okřikla Róza svoji ratolest.

„Ale to je dobrý. Týhle maličký nemá člověk nikdy dost. Užijeme si moc pěkný den, viď?“ pohládila holčičku po rozčepýřených vláskách. Někdo nahoře s ní však měl úplně jiné plány.

Celé dopoledne se Mína s Vesii procházela po městě, navštívili tržiště, kde maličká ukazovala tu na slaměného koníka, tu na smotek bylin, u kterého samozřejmě hlásila i název, a celou dobu držela svou malou ručkou Mínu za ukazovák. Čarodějka jí koupila pár sladkostí a když se té malé začínaly zavírat očka, zamířili si to domů na oběd, měly čerstvý chléb s domácím máslem, a pak alou do postele. Vesii spala necelou hodinu, když se do domu vrátil kovář, ramenatý chlap s tváří lehce zčernalou od výhně, ale jinak velmi pohlednou, v kožené zástěře a kalhotách. Jak si vína všimla, pod zástěrou se rýsovaly vypracované svaly. Mína by i měla pochopení pro děvčata, která se kolem něj motala, nebýt kovářových zákeřných očí. Kdykoliv se do nich podívala, nutilo ji to se nepříjemně ošívát. Zkrátka z něj neměla moc dobrý pocit, ačkoli se k ní choval vždy s úctou a o malou se uměl starat hezky.

„Co je k jídlu?“ uhodil na ni bez okolků.

„Chleba s máslem. Přinesly jsme s Vesii čerstvý.“

„Chmhm,“ usedl ke stolu a pak si prohlédl Mínu od hlavy k patě, zatímco žvýkal chleba.

„Proč nemáš chlapa, Míno?“

„Já...“ zarazila se. „No, neměla bych na to čas. Nejspíš,“ zamyslela se.

„Tady seš furt. Skoro každej den oplenduješ kolem mojí rodiny. Takže to není důvod,“ ušklíbl se.

„Tak jsem asi nepotkala nikoho, kdo by za to stál,“ bránila se.

„Nebo,“ spolkl velké sousto. „Nebo si myslíš na mě a závidíš Róze, že uhnala tak skvělého chlapa, co?“ odložil kus chleba na stůl, o nějž se rázem opřel oběma rukama a díval se na ní jak vlk na beránka. Chamtivost z něj přímo číselá.

„Jsem tu jen kvůli Róze a Vesii. O tebe nemám zájem ani v nejmenším,“ odbila ho.

Kovář vstal a dvěma kroky byl u ní, chytl ji za vlasy a zvrátil hlavu.

„Už dlouho mě zajímá, co máš pod tou sukni, ty ďáblová běhno. Když seš dobrá pro satana, budeš muset stačit i mě,“ začal ji líbat na krk.

Mína do něj bušila rukama, kopala, plivla mu do obličeje, ale jako by ho to jen víc rozvášnilo. Po chvíli ji zvedl a mrštil s ní na stůl, obě ruce jí sevřel silnou paží a druhou rukou jí vyhrnoval sukni.

„Čim víc se budeš bránit, tím horší to bude, čarodějnice!“ prskal na ni. „Podvol se a užijeme si to hezky spolu.“

Mína zatnula zuby, ať už pro ni byla situace jakkoli hrozná, za žádnou cenu nechtěla probudit malou Vesii. Tohle by malé děvčátko vidět nemělo.

„Prosím,“ škemrala tiše, ale kovář tvrdě přirážel, nedbaje na cokoliv, co udělala. „Proklínám tě, kováři, snad shoříš v ohni pekelným!“ špitla. Na chvíli se zarazil, zdálo se, že ho to vyděsilo. Jenže pak Mína pochopila, jakou udělala chybu. Kovář ji opět vztekle chytl za vlasy a třískl její hlavou o stůl.

„Drž hubu, ty štětko! To ty brzo shoříš na hranici, to ti slibuju! Dneska jsem našel zbytek toho tvýho prášku, košťuješ vlastní medicínu, děvko. Tak drž hubu a třeba tě neudám!“ křičel na ni.

Míně tekly slzy proudem, ale neřekla už ani slovo. Rty držela pevně semknuté, aby nesténala bolestí.

„Tati? Co je Míne? Ono ji něco bolí?“ kovář se leknutím odtáhl a otočil se na vyděšenou Vesii.

„Nebolí, padej zase spá-“ ozvalo se zadunění, jak ho Mína v chvilce nepozornosti přetáhla mísou s máslem přes hlavu. Kovář se zapotácel a klesl k zemi, Mína na nic nečekala a vyběhla z domu pryč. Kovář byl kus chlapa a počítala, že ho rána moc dlouho nezdrží. Čarodějnice utíkala ze všech sil, nedbajíc na slzy ani na krev, která jí stékala po stehnech. Lidé na ulici se na ní otáčeli, ale jak sama dobře věděla, to, co se jí stalo, nebylo nic neobvyklého, takže kromě pohledů si ji nikdo víc nevšímal.

Když dorazila ke strážnici, nezdržovala se klepáním a dveře prorazila vlastním tělem.

„Co to...“

„Míno!“

Kapitán s Matem vstali od stolu a přispěchali k ní. Mat ji hned podepřel, aby neupadla. Kapitánovi se divně zalesklo v očích.

„Kapitáne, prosím. Mám pro vás další. Kovář... On...“ nezadržela pláč.

„On co?“ ptal se klidně Kapitán.

„Je to čaroděj!“ vřískla.

Kapitán v údivu nadzvedl jedno obočí.

Mína rázem litovala, že svá slova nemohla vzít zpátky. Kéž by si to s kovářem vyřešila sama. Tohle byla chyba.

Velká chyba.

Kapitán se obrátil k Matovi: „Mate, seznam se s Mínou. Každou čarodějnici, co tu za poslední dobu skončila na hranici, tam dostala ona. Je to náš nejlepší kontakt,“ zákeřně se usmál. Mína cítila, jak jí Mat zaryl nehty do kůže, ale jinak ji stále svíral v náručí a neřekl ani slovo.

„Teď ji odved'. Najdi jí nějakou pohodlnou celu, ať se dá do kupy. Musíme si promluvit. A někdo zajděte pro kováře!“

Nechali ji ležet na studené podlaze zatuchlé cely, jedinou útěchou snad měla být hrstka slámy rozsetá kolem. Mína křečovitě svírala kolena a trnula hrůzou, co bude dál. Přála si, aby bývala byla na celou situaci reagovala jinak. Měla vztek, že se nechala zahnat do kouta. Ztemnělou chodbu osvětlil kužel mihotajícího se světla. Někde v hluboké jeskyni by působil nadějně, v celách povětšinou šlo o blížící se smrt.

Anebo hůř.

Světlo pochodně dráždilo oči, její nositel působil hrůzostrašně.

„Mate?!“ vyskočila Mína na nohy, nedbajíc na vražedný pohled svého přítele. Ozval se kovový zvuk, jak mladík otevřel mřížce a dveře zavržaly.

„Mate, co se mnou bude?! Prosím! Mluv se mnou!“

Ticho.

„Mate, co je s Vesnou? A s Rózou, jsou v pořádku?!“

Pohlédl jí do zelených očí, v nichž se odrážely plameny. Pak chytl čarodějku za ruku a táhl ji za sebou pryč.

„Mate!“ vřískla a zapřela se nohama. Spánkem jí projela bolest a kolem se zatmělo.

Probralo ji třetění hlavy, jak kdyby se jí po ní přehnal stočlenné stádo koní, ruce i nohy měla k něčemu přivázané a děsně to škrtilo. Snažíc se rozlepit víčka, začala panikařit.

Copak ji oslepili?

Trhla sebou leknutím, někdo jí do obličeje chlístl ledovou vodu.

„Praštila ses o stěnu, máš na očích krev. Teď už by to mohlo jít líp,“ ozval se známý hlas. Měl pravdu, voda zředila krev, která jí stekla přes oči a teď je konečně ztěžka otevřela. Nevelká místnost byla osvětlená pochodněmi a jednou větší svící. Kapitán stál opřený o stěnu napravo od ní, jednu nohu pokrčenou a opřenou o zeď. Mat stál přímo před ní se džberem v ruce. Oči se mu stále nenávisťně leskly.

Proč jsem tady, Kapitáne?“ udeřila na usmívajícího se muže.

„To se ještě uvidí. Mate, můžeš?“

Na boku ucítila bolest, jako nikdy v životě. Do nosu ji udeřil pach pálicí se látky a škvařící se kůže.

Její kůže.

Mat na jejím boku přidržoval pochodeň. Mína nedokázala potlačit výkřik, takže se rozvřískala jako ubíjené sele.

Trvalo to snad věčnost.

„Stačí, Mate,“ poručil Kapitán. Mladík zaváhal, ale pak odtáhl pochodeň od jejího těla.

„Snad nám odpustíš, že jsme přeskočili palečnice,“ jeho samolibý úšklebek ji doháněl k vzteku. Nebo doháněl by, kdyby celá neztuhla v bolestivé křeči.

„Co mi chcete?!“ křikla skrze záplavu slz.

„Kovář našel svou ženu z čarodějnictví. Nevíš o tom náhodou něco?“ vytáhl Kapitán z kapsy balíček, který Mína kdysi prodala Róze. Matovi se v očích zaleskly slzy.

„Prosím,“ skučela.

„Co?“

„PROSÍM!“

„A o co jako?“ udeřil na ni Kapitán.

„Vemte si mě! Ale Rózu nechte na pokoji! Prosím!“

„Můžu si vzít... Tebe?“ přistoupil k ní a pohladil ji po tváři. Reflexivně ucukla.

„Mate, můžeš,“ poručil ledabyle.

Bolest se znovu zakousla do jejího těla. Snažíc se potlačit další výkřiky, prokousla si Mína ret.

„Tak znova, co víš o Róze?!“

„Nic!“

„Mluv!“

„Ten balík jsem jí prodala já!“

„Dost!“ poručil opět Kapitán a tentokrát Mat zareagoval okamžitě. Ruce se mu začaly třást a poodstoupil dál od skřípce.

„Prosím,“ škemrala plačíc.

„Mate, přitáhni skřípec prosím.“

Mat se nahnul z místa.

„Mate, něco jsem řekl! Fajn, udělám si to sám.“

Mína měla pocit, že se jí ruce i nohy vyrvou z těla. Naštěstí to rychle zase pominulo. Mat totiž Kapitána odstrčil a skřípec povolil.

„Dost už! Prosím!“ snažil se mladík udržet Kapitána dál od Míny. Ten nakonec přikývl.

„Jen, když bude zpívat.“

Mat se otočil na čarodějnici, jeho pohled se trochu zmírnil.

„Míno, prosím.“

„Ksaku, Mate! Nemám co říct, ten bastard o mně ví víc než dost!“ začínala být hysterická

Kapitán opět přitáhl skřípec. Tentokrát cítila, jak něco povolilo v pravém rameni, ozvalo se odporné křupnutí a kost vylétla z jakmy.

„Dost, dost, DOST!“ křičela, až se zapalovaly plíce.

Skřípec opět povolil. Ale ne úplně.

Někdo zaklepal na dveře a podával zprávu Kapitánovi. Ten se pak otočil k Matovi.

„Máš to na starost. Až se vrátím, chci slyšet z jejích úst, že je čarodějnice. A je mi jedno, jak to uděláš,“ práskl za sebou dveřmi.

„Mate, prosím,“ škemrala celá uslzená.

„Nemáš ponětí, cos udělala!“ rozkřikl se mladík. „Róza a to její děcko maj skončit na hranici, kovář je udal *obě*! Tý ženský se chtěl dávno zbavit, proto jí vyčítal, že mu nedala děcko. Měli se *rozvést*. Kdyby ses do toho nemotala, mohla aspoň žít!“

„Kdyby kovář nebyl pošahanej bastard, mohly žít obě!“ vrískla zničeně.

„Proč udáváš ostatní čarodějnice?“

„Nevzpomínáš si na Holou Kost? Udávám jen ty špatný!“

„Zeptám se znovu,“ popadl louč a přiložil ji k jejímu druhému boku.

„Proč jsi...“

„Protože mi Kapitán platil a byla jsem v bezpečí!“ vyjekla a pochodeň ji přestala škvířit kůži.

„Mate, prosím. Co mám udělat, aby neskončily na hranici? To přece nemůžou!“ vzlykala.

„Přiznej se,“ řekl prostě.

„A slíbíš mi to? Slíbíš, že když se přiznám, vyhnou se hranici?!“

„Slibuju,“ přiložil opět pochodeň na ránu.

„Proč to ještě děláš?!“ její vrískot bolel Mata ve spáncích.

„Aby sis to dobře pamatovala,“ odtáhl pochodeň naposledy a nechal ji samotnou.

„Přiznávám se, jsem čarodějnice,“ vyhrkla, když se vrátil Kapitán.

„Hm, ten kluk není úplnej idiot, jak jsem myslel. Jsem rád, že jsem si ho našel,“ zase ten úšklebek.

„Co teď bude se mnou?“ ptala se vzlykajíc.

Po dalších dvou dnech mučení, kdy z Míny lámali nejen celý Rózin příběh, ale i její čarodějnické postupy a rituály (Mat se zajímal především o léky pro matku a Kapitán dělal, jakože neslyší), ji konečně propustili – zkrvácenou, zostuzenou, zlomenou. Vyklobené rameno měla sice nahozené, ale bolest v něm i tak byla nezměrná. A to bylo to nejmenší. Jen co se vytrmácela ze dveří strážnice, přejíc si, aby do nich nikdy nevstoupila, všimla si obřího krkavce. Ten se však okamžitě rozlétl pryč, vyplašen postavou, která k ní mířila.

Z postavy se vyklubal Mat.

„Jíš, co sis nadrobila,“ řekl zlověstně a ukázal na nedaleko stojící šibenici.

Ve slunečních paprscích zapadajícího slunce se zalesklo něco červeného. Zadržela dech a šla k oběšencům blíž, načež se se zoufalým výkřikem zřítila do prachu cesty.

Ačkoli měla na ruku krev nespočtu žen, teprve teď jí puklo srdce.

Na šibenici visela dvě těla. Jedno patřilo korpulentní ženě, druhé malému děvčátku.

A obě měly na nohou krásné červené škorňe.